

THE MILITARY GROUND OF ISRAEL'S SECURITY UNDERSTANDING: STRATEGICAL AND TACTICAL DIMENSIONS OF HER INDEPENDENCE WAR

ABSTRACT

This study deals with the process of military acquisition of a Jewish homeland in a strategic and tactical context. The periods, one in form of a civil war between November 1947 and 14 May 1948 and the other as a total war against Arab states beginning with the foundation of the State of Israel and ending with the ceasefire agreements in 1949 are read together. Because the study focuses on the Jewish understanding of existence and survival, it covers Jews' own discourses and acceptances unilaterally and ignores the opinions and approaches of the other combating parties. The strategic and tactical phases that were stipulated and applied for obtaining the Palestinian territory are reviewed in scope of Jewish aims and practices on the ground, but not of leader/commander and his way of administration and ideology. Through perceptive and factual threat evaluation, the anxieties and expectations determining the course of war and their projections on the ground are examined. War modeling, foreseen strategic/tactical approaches to the war and security acquisitions in this regard are the output of the process. Understanding this military acquisition is crucial for understanding the basis of Israel's security/safety quest and behavior.

Keywords: Israel, The State of Israel, Survival, War, Strategy, Tactics.

الأرضية العسكرية لمفهوم الأمن لدى إسرائيل : البعد الاستراتيجي والتكتيكي
لمعركة الاستقلال
ظفر بالبينار خلاصة :
خلاصة :

يتولى هذا البحث دراسة وتيرة الحصول على وطن يهودي بالمفهوم العسكري حسب الرؤى الاستراتيجية والتكتيكية. ويقتضي دراسة الفترة الواقعة بين نوفمبر ١٩٤٧ و ١٤ ايار ١٩٤٨ التي اتسمت بمظهر الحرب الأهلية، والتي بدأت باعلان تكوين الدولة وانتهت باتفاقية وقف اطلاق النار في عام ١٩٤٩ على انها فترة اعلان الحرب على الدول العربية باجمعتها. ولأن الدراسة تتمحور حول مفهوم وجود المجتمع اليهودي واستدامته، فانها - اي الدراسة - ستركز من حيث الأساس على وجهات نظر اليهود انفسهم ومنطلقاتهم كوجهة نظر احادية، في حين تغض النظر عن وجهات نظر سائر المكونات الداخلة ضمن اطار الدراسة، وعن جوانبها المحققة او غير المحققة والصحيحة او الخاطئة. وتتركز الدراسة في معرض وضع اليد على الاراضي الفلسطينية على تحليل الاهداف الميدانية والتطبيقات وليس على المراحل الاستراتيجية او التكتيكية المتوخاة او على القادة والزعماء والمفاهيم الادارية او العقائدية. كما تتناول الدراسة بالبحث المخاوف والتوقعات التي رسمت وجهة سير الحرب منطلقة من التهديدات المفترضة او الواقعية، وانعكاسات ذلك على ميدان القتال. ان كيفية سير المعارك والتقاربات الاستراتيجية والتكتيكية المحتملة للحرب، والتطبيقات المتعلقة بالأمن كلها كانت بمثابة مخارج للحرب. ان فهم التحركات العسكرية هذه يعتبر مهما من حيث فهم البنية التحتية لتطلعات اسرائيل الى تحقيق الأمن وتصرفاتها في هذا المجال.

الكلمات الدالة : اسرائيل، دولة اسرائيل، البقاء، الاستراتيجية، التكتيك.

İSRAİL'İN GÜVENLİK ANLAYIŞININ ASKERİ ZEMİNİ: BAĞIMSIZLIK SAVAŞI'NIN STRATEJİK VE TAKTİK BOYUTU

ÖZ

Bu çalışma, bir Yahudi yurduna askeri anlamda sahip olunması sürecini stratejik ve taktik anlamda incelemektedir. Kasım 1947-14 Mayıs 1948 arasındaki iç savaş görünümünde olan dönem ve devletleşme ilanı ile başlayıp, 1949'daki ateşkes anlaşmalarıyla sona eren Arap devletlerine karşı topyekûn savaş dönemi birlikte okunmaktadır. Çalışma, Yahudi toplumunun var olma ve varlığını devam ettirme anlayışına odaklandığı için, Yahudilerin kendi söylemlerini ve kabullerini tek taraflı olarak esas almakta, çatışmaya dâhil olan diğer kesimlerin görüşlerini ve yaklaşımlarını göz ardı etmektedir. Filistin topraklarının elde edilmesi bağlamında öngörülen ve uygulanan stratejik/taktik aşamalar, lider/komutan, onun yönetim anlayışı ve ideolojisi çerçevesinde değil, sahadaki hedefler ve uygulamalar kapsamında tetkik edilmektedir. Çalışmada, algısal ve olgusal tehdit değerlendirmesi üzerinden savaşa hangi endişe ve beklentilerin yön verdiği ile bunların sahadaki izdüşümleri ele alınmaktadır. Savaşın şekillenmesi, savaşa dair öngörülen stratejik ve taktik yaklaşımlar ile bu çerçevede güvenliğe ilişkin edinimler, sürecin çıktısı konumundadır. Bu askeri edinimi anlamak, İsrail'in güvenlik arayışının ve davranışının alt yapısını anlamak bakımından önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: İsrail, İsrail Devleti, Beka, Savaş, Strateji, Taktik.

**Zafer
BALPINAR***

* Yrd. Doç. Dr., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü.

Ortadoğu Etütleri
Volume 7, No 2,
January 2016, pp.66-117

1. Giriş

Dünya Yahudi toplumu bağlamında faaliyet gösteren Yahudi Ajansı Başkanı David Ben Gurion, Filistin'in tarihi ve ahlaki anlamda Yahudilere ait olduğunu¹ ve Basel'de 1897'de toplanan 1. Siyonist Kongre'den beri Filistin'de bir devlet kurulmasıyla ilgili olarak gelişme sağlanmadığını düşünüyordu.² Her ne kadar 1904 yılındaki 7. Siyonist Kongre'de Filistin'de güvenli bir Yahudi yurdu kurulması düşüncesine sabitlenilmiş olsa da onun ifade ettiği üzere bir ilerleme kaydedilememiştir.

İşte bu motivasyonla hareket eden Ben Gurion, Biltmore Konferansı kararlarıyla 1942 yılında Filistin'e döndüğünde amacı oldukça açıktı; tüm Filistin'de bir Yahudi devleti tesis edilmesi, bir Yahudi ordusu kurulması, Beyaz Kitap'ın reddedilmesi ve Yahudi Ajansı kontrolünde sınırsız göçün hayata geçirilmesi. Devlet fikri geri dönülmez bir şekilde netleşmişti, mesele sadece uygun zaman ve zeminin oluşmasıydı. Ben Gurion'un devlet ilanı için acele edilmemesi, zira ABD'nin gelecekte Ortadoğu'nun siyasi kaderini belirleyecek güç olacağı yönündeki öngörüsü, 2. Dünya Savaşı'ndan ABD'nin hâkim güç olarak çıkmasıyla doğrulanmıştı.³

Konjonktürün ortaya çıkardığı realite bağlamında da, Holokost sonrasında Filistin dışında bir yerde kültürel-ulusal Yahudi hayatının yeni bir başlangıç yapma imkânı olmadığından, Filistin'de bir Yahudi devleti yaratma kurgusunun ilk modeli, 2. Dünya Savaşı'nın hemen sonrasındaki altyapı üzerine, yani Nazi toplama kampları, Filistin'deki aktif siyonist güçler ve ABD'deki Yahudi toplumu üzerine oturtuldu.⁴ Bu ilk model, daha sonra İngiltere'nin mandatar yönetimi bırakarak, sorunu Birleşmiş Milletlere (BM) havale etmesiyle, uygulanamadı. Sonraki safhada ise siyasi beklentilerin gerçekleştirilmesinde, BM'nin Filistin topraklarını bir Yahudi ve bir Arap devletine taksim eden 181 sayılı kararı (UN/GA/RES-181/1947) esası oluşturdu.

Bu gelişmelerin yaşandığı dönemde (19. YY'ın sonlarından 1947'ye kadar) Filistin'de Yahudi varlığı, dini cemaatlerin yanı sıra, 'beka koloniciliği', yani, Doğu Avrupa'daki kıyımdan, Nazi zulmünden ve nihayetinde Holokosttan kaçanların Filistin'e gelmeleri şeklindeydi. Bu dönemde gelenler Siyonist gruplar ve fikirler tarafından organize edilmiş, yerleşim genişlemeleri genellikle toprak satın alımı yoluyla yapmış, gelecekteki devletin kurumlarının

1 Ofira Seliktar, *New Zionism and The Foreign Policy System of Israel*, (Beckenham: Croom Helm, 1986), s. 66.

2 Shimon Peres, "Pivotal Movements", *The Jewish Week*, 29 Kasım 2011, http://www.thejewishweek.com/special_sections/text_context/pivotal_moments (Erişim Tarihi 23.01.2015)

3 Yosef Gorny, "Zionist Voluntarism in The Political Struggle: 1939-1948", *Jewish Political Studies*, C. 2, No. 1-2, Spring 1990, s. 80, 83.

4 Idith Zertal, *From Catastrophe To Power: Holokost Survivors and The Emergence of Israel*, (California: University of California Press, 1998), s. 226.

ve ordusunun altyapısı hazırlanmıştı.⁵ Hazırlanan altyapı 14 Mayıs 1948'de İsrail Devleti'ne dönüştürülerek, Yahudi tarihinde yeni bir sayfa açıldı. Böylece hem sürgün hayatından kurtuluş, hem güvenli bir Yahudi yurdu hem ulus kimliği hem de Yahudiliğin vaat edilmiş toprakları gereği yerine getirilmiş oluyordu. Bu gereğin yerine getirilmesi ve Filistin coğrafyasının Yahudileştirilerek yeniden yapılandırılması, yerel halkın yerlerini terk etmelerinin sağlanması ve geri dönüşlerinin önlenmesi askeri bir strateji ve taktikler bütünüyle mümkün olmuştur. Ancak bu aynı zamanda Filistinlilerle yaşanan çatışmanın Arap dünyasıyla bir savaşa evrilmesi anlamına da gelmiştir.

Bu çalışma, bir Yahudi yurdunun askeri anlamda elde edilmesi sürecini stratejik ve taktik yönleri bağlamında incelemektedir. Kasım 1947-14 Mayıs 1948 arasındaki iç savaş görünümünde olan dönem ve devletleşme ilanıya başlayıp 1949'daki ateşkes anlaşmalarıyla sona eren Arap devletlerine karşı cephe savaşı dönemi bir arada ele alınmaktadır. 1948 Savaşı temeli oluşturmakla birlikte, devletleşme öncesi yaşanan silahlı boyut da ayrılamaz bir parça olarak değerlendirildiği için, İsrail literatürü doğrultusunda, 1948 Savaşı yerine tarihi süreci daha geniş bir şekilde kapsayan Bağımsızlık Savaşı ifadesi kullanılmaktadır.

Çalışma, Yahudi toplumunun var olma ve varlığını devam ettirme anlayışını ele aldığı için Yahudilerin kendi söylemleri ve kabulleri tek taraflı olarak esas alınmakta, çatışma içinde yer alan diğer kesimlerin görüşleri ve haklılıkları göz ardı edilmektedir. Filistin topraklarının elde edilmesine yönelik olarak öngörülen ve uygulanan stratejik/taktik aşamalar, lider/komutan, onun yönetim anlayışı ve ideolojisi çerçevesinde değil, sahadaki hedefler ve uygulamalar bağlamında incelenmektedir. Temel vurgu, Araçlar ve Filistinlilerle ilgili düşünceler ve uygulamalar üzerindedir. Dönemin siyasi iç çekişmeleri, hedeflenen amaçlara farklı yollardan ulaşma arayışları da inceleme kapsamına dâhil edilmemekte, çatışmaya yansıyan uygulamalar ve kabuller esası oluşturmaktadır. Ancak sahaya yansıyan kararlarda en etkin ismin Ben Gurion olduğu vurgulanmalıdır.

Çalışmada, algısal/olguşal tehdit değerlendirmesi üzerinden savaşa hangi endişe ve beklentilerin yön verdiği ve sahada ortaya çıkardığı izdüşümler ele alınmaktadır. Savaşın şekillenmesi, savaşa dair öngörülen stratejik ve taktik yaklaşımlar ile bu çerçevede güvenliğe ilişkin edinimler, sürecin çıktısı konumundadır. Bu askeri edinim, İsrail'in güvenlik arayışına yönelik olarak sergilediği davranışın alt yapısını anlamak bakımından önem arz etmektedir. Ancak bu çalışma, devletleşmenin salt askeri amaçlar ve başarılarla tanımlanabileceği iddiasında değildir. Amaç, İsrail'in var olma ve varlığını devam ettirme mücadelesinin askeri boyutunu ortaya koymaktır.

5 Oren Yiftachel, "Creeping Apartheid in Israel-Palestine", *Middle East Report*, Middle East Research and Information Project (MERIP), No. 253, Winter 2009, s. 13.

Çalışma, Bağımsızlık Savaşı'nın silahlı güçlerin sahadaki güç kaydırmalarını, ilerlemelerini ve geri çekilmelerini, egemenlik sahalardaki daralma ve genişlemelerini değil, Yahudilerin var olma felsefesi ile amaç-eylem-sonuç zincirini esas aldığından, harita kullanımına yer verilmemiştir.⁶ Bağımsızlık Savaşı bölümünün amacı, strateji ve taktiklerin elde edileceği alanı belirlemektir. Stratejik boyut, taktik aşamayı yöneten altyapıyı bileşenler halinde ortaya koyarken, taktik boyut amacın gerçekleştirilmesi için başvurulan yöntemleri ele almaktadır. Sonuç ve değerlendirme bölümü, Bağımsızlık Savaşı'nın stratejik ve taktik boyutunun geniş kapsamlı bir analizini içermektedir.

2. Bağımsızlık Savaşı

İsrail'in Bağımsızlık Savaşı olarak adlandırdığı savaş iki aşamadan oluşmaktadır. İlk aşama Kasım 1947'de başlayıp İngiliz mandasının sona erdiği 14 Mayıs 1948'e kadar olan, Yahudi ve Filistin toplulukları arasında cereyan eden iç çatışma niteliğindeki silahlı mücadeledir. İkinci aşama ise İsrail Devleti'nin ilanı ile Arap devletleriyle yaşanan ve son ateşkes anlaşmasının yapıldığı Temmuz 1949'a kadar devam eden cephe savaşı şeklinde icra edilen savaştır.⁷ Bu sürecin Kasım 1947'den İsrail Devleti'nin ilanına kadar olan kısmı bir iç savaş görünümünde olurken, Kasım 1947-Mart 1948 arasında savunma ağırlıklı, Mart 1948'den devlet ilanına kadar da saldırgan karakterde icra edilmiştir.⁸

Bağımsızlık Savaşı bağlamında, Yahudilerin tehdit değerlendirmeleri İngilizler, Filistinliler ve Arap devletlerini kapsamıştır. Bir Yahudi devletinin yolundaki en öncelikli engel olarak, Filistin'in mandater yöneticisi olan İngiltere görülmüştür. Filistin'deki Yahudi toplumunun lideri David Ben-Gurion İngilizlere hiçbir zaman güvenmemiş, onları Arap yanlısı görmüş ve Yahudileri, Araplarla olan çıkarlarını maksimize etmek için kullandığını düşünmüştür.⁹ Diğer yandan İngilizlere güvenmese de Filistin'de Yahudi toplumunu koruyan gücün kendi varlıkları değil, mandater devletin gücü olduğunun da farkında olmuştur.¹⁰

1940'lara kadar ağırlıklı olarak siyasi ve diplomatik alanda yürütülen İngilizlere karşı mücadele, 1940'ların ikinci yarısından itibaren, İngilizleri Yahudilerin amaçlarına kısıtlama getiren Filistin politikasını tekrar düşünmeye sevk etme amaçlı olarak *Lehi* ve *Irgun* liderliğinde silahlı mücadele formuna

6 Bağımsızlık Savaşı'nın safhalarına ait detaylı harita incelemesi için bkz. Martin Gilbert, *The Routledge Atlas of The Arab-Israeli Conflict*, (New York: Routledge, Eight Edition, 2005), s. 1-187.

7 Moshe Naor, "Israel's 1948 War As A Total War", *Journal of Contemporary History*, C. 43, No. 2, Nisan 2008, s. 241-243.

8 Benny Morris, *Righteous Victims: A History of The Zionist-Arab Conflict, 1881-1999*, (New York: Knopf, 1999), s. 213-214.

9 Neil Lochery, *Why Blame Israel?: The Facts Behind The Headlines*, (Cambridge: Icon Books, 2004), s. 46.

10 David Tal, *The War in Palestine 1948: Strategy and Diplomacy*, (New York: Routledge, 2004), s. 24.

dönüştürülmüştür. Oysa bu yıla kadar büyük ölçekli güvenlik kaygılarının karşılanması İngiliz şemsiyesi sayesinde başarılabilirdi ve Yahudiler Filistinli küçük gruplarla silahlı mücadeleye yoğunlaşabiliyordu. Filistinlilerden kaynaklanan güvenlik sorunu günlük, küçük çaplı ve kapsamlı hazırlığı gerektirmeyen tacizlerin önlenmesi ve misilleme yapılması türündendi. Yahudi yerleşimlerinin güvenliği tamamen, İngilizlerin Filistin'de kalmasıyla doğrudan ilişkiliydi. Ancak devletleşme amacına ulaşabilmesi için Yahudilerin 1946 yılından itibaren İngilizlerle Filistin konusunda hem askeri hem de diplomatik mecrada ilerleyen mücadelesi, İngilizlerin Filistin üzerindeki kontrolünü kırmayı ve azaltmayı amaçlar konuma evrildi.¹¹ İngiltere de üzerinde hissettiği baskı sonucu Filistin sorununu BM'ye taşıdı ve 29 Kasım 1947'de BM'nin Filistin'i Arap ve Yahudi devletlerine bölen, Kudüs şehrini de uluslararası özel bir statüye bağlayan 181 sayılı taksim kararının oluşmasına zemin sağladı. Ayrıca Filistin'de artan gerilimin dışında kalarak, müdahale etmemesiyle bir iç savaş manzarasının Filistin'e hâkim olmasının önünü açtı.

Bu süreçte Filistinlilerin oluşturduğu tehdit, yerleşimlerin ve ekonomik öneme sahip yerlerin korunması, Yahudilere karşı saldırganlık gösteren yerel halkın misilleme saldırılarıyla yıpratılması, onların ekonomik öneme sahip noktalarının vurulması, onları eylemlerden alıkoyacak nitelikte karşılık verilmesi ve bir şekilde çatışmanın dışında kalan Filistinlilerin çatışmanın dışında kalmaya devam etmelerinin sağlanması bağlamında ele alınmıştır.¹² Ancak Filistinlilerin gerçek anlamda yaşamsal tehdit teşkil etmediği, savaşın ilk dönemi olan Aralık 1947-Mayıs 1948 arasında yaşanan çatışmalarda topraklarının kolayca ele geçirilebilmesinden anlaşılmaktadır.¹³

Devletleşmeye yönelik tehdidin Arap devletleri boyutu çok daha ciddi düzeydeydi. Arap Birliği Genel Sekreteri Azzam Paşa'nın 16 Eylül 1947 tarihli "Arap dünyası taviz verecek durumda değildir, milletler taviz vermezler savaşılır, barışçı yolla ya da tavizle bir şey alamayacaksınız, belki gücünüzü kullanarak bir şeyler alabilirsiniz, barışçıl çözümleri konuşmak için artık çok geç kalmıştır"¹⁴ ve 11 Ekim 1947 tarihli "Bu bir yok etme savaşı olacaktır, bu Moğol ya da Haçlı kıyımları gibi tarihte konuşulacak bir kıyım olacaktır"¹⁵ şeklindeki yaklaşımları, Arap Birliği'nin oy birliğiyle aldığı 29 Kasım 1947 tarihli taksim planı ve bir Yahudi devleti kurulmasını reddetmesiyle pekiştirilmiştir.

¹¹ *Ibid*, s. 12, 23-24.

¹² *Ibid*, s. 57.

¹³ David Tal, "Between Intuition and Professionalism: Israeli Military Leadership During The 1948 Palestine War", *The Journal of Military History*, C. 68, No.3, Temmuz 2004, s. 908.

¹⁴ Dan Kurtzman, *Genesis 1948: The First Arab-Israeli War*, (Cleveland: World Publishing Company), 1970, s. 8.

¹⁵ Michael Curtis, "Will The Real Moderate Palestinians Please Stand Up", *American Thinker*, 20 Ocak 2013, http://www.americanthinker.com/articles/2013/01/will_the_real_moderate_palestinians_please_stand_up.html (Erişim Tarihi 02.04.2015)

Ayrıca, Yahudi Ajansı 1947 Aralık ayında Arap Ligi Genel Sekreteri Azzam Paşa'ya bir mektup göndererek, Arapların Yahudilerin devletleşme hakkını kabul etmeleri halinde savaştan kaçınacaklarını belirtmiş, ancak bu kabul görmemiştir. Arapların, Yahudilerin Filistin topraklarındaki yabancılar oldukları ve buradaki mevcudiyetlerinin geçici olduğu cevabı, çatışmanın kaçınılmazlığını tescillemiştir. Bu aşamadan sonra Yahudilerde genel kanaat, Filistin'de tarafların kendi yaşam sahalarını edinmek üzere giriştiği çatışmanın, çözümü olmayan sıfır toplamlı bir oyuna dönüştüğü ve Araplarla anlaşmaya çalışmanın zaman kazanmak dışında önemsiz bir çaba haline geldiği şeklinde oluşmuştur.¹⁶

Bu genel tehdit değerlendirmesinin karşılık geldiği Bağımsızlık Savaşı'nın ilk döneminde, hali hazırda Yahudi silahlı mücadelesi devletleşme amacı doğrultusunda devam etmiştir. Filistin topraklarının Yahudiler ile Araplar arasında taksim edilme olasılığının Yahudi iç siyasetinde tartışıldığı 1946-47 yıllarında, farklı siyasi görüş ve siyonist amaçlara değişik yollardan ulaşma arayışları, kendi kulvarından çıkarılarak 'revizyonist'¹⁷ çizgiye yaklaştırılmıştır. Bu doğrultuda sosyalist radikalizm, siyasi ve askeri aktivizmle bir arada ele alınarak, Filistin'in ele geçirilmesi ilkesi benimsenmiştir.¹⁸

Filistin'in askeri yöntemle ele geçirilmesi ilke olarak benimsendikten sonra Yahudiler, devletleşme öncesinde silahlı mücadelenin ilerideki döneme taşınma ihtimalini göz önünde bulundurarak, Plan A (Şubat 1945-tek taraflı bağımsızlık ilanı politikasını tamamlamak için tesis edilmiş, Filistin'in Yahudi kesimini elde etmek için Filistinlilerin direncinin kırılmasını amaçlamıştır); Plan B (Mayıs 1947-İngiltere'nin Filistin meselesini BM'ye götürmesi karşısında oluşan yeni durumda Plan A'nın yerini almak üzere hazırlanmıştır); Plan C (Kasım 1947-Mayıs 1948 Planı olarak da bilinen plan, BM taksim planı ardından ihtiyaç duyulan Yahudi askeri varlığını geliştirmeyi amaçlamıştır); ve Plan D veya Plan Dalet (Mart 1948-taksim planıyla Yahudilere verilen bölgeler ve ötesine Yahudi varlığını taşımaya ve korumaya, mümkün olduğunca çok toprak elde etmeyi hedef almıştır) ile askeri düzenlemelerini çatışmacı karakterde yapılandırmışlardır.¹⁹ Hazırlanan planların genel hedefi, Yahudi devletine tahsis edilen bölgede kontrolü elde tutmak ve tüm Yahudi yerleşim yerlerini savunmak olarak belirlenmiştir. Planların uygulanmaya başlamasıyla da ateşkesin gerçekleşmeyecek bir beklenti olduğu iyice açığa çıkmıştır.²⁰

16 David Tal, *The War in Palestine 1948*, s. 14; Ofira Seliktar, *New Zionism and The Foreign Policy System of Israel*, s. 62.

17 Revizyonist görüş için bkz. Wladimir Jabotinsky, *Sadece Bir Emir Kipi: İsrail'i Kur*, Çev. Atilla Aşçı, (İstanbul: Yeditepe Yayınevi, 2014).

18 Shlomo Ben-Ami, *Scars of War, Wounds of Peace: The Israeli-Arab Tragedy*, (Oxford: Oxford University Press, 2006), s. 217-220, 225-226.

19 T.G. Fraser, *The Arab-Israeli Conflict*, (New York: Palgrave Mc Millan, 2004), s. 42.

20 Natanel Lorch, "Plan Dalet", *From Haven to Conquest*, Walid Khalidi (der.), (Washington: The Institute for Palestine Studies, 1987), s. 755; David Tal, *The War in Palestine 1948*, s. 65.

Plan Dalet kapsamında: Nachshon operasyonu (*), Tel-Aviv ile Kudüs'ü birleştiren bir koridor oluşturulması, bu suretle Arap devletinin ana parçasının ikiye bölünmesi amaçlanmış ancak başarısız olunmuştur; Harel operasyonu (*), Nachshon operasyonu sürdürülmüş özellikle Latrun yakınlarındaki Arap köyleri hedef alınmış, ancak başarısız olunmuştur; Misparayim operasyonu, Hayfa'nın ele geçirilmesi ve Arap nüfusundan arındırılması amaçlanmış ve başarılı olunmuştur; Chametz operasyonu (*), Yafa civarındaki Arap köylerinin tahrip edilmesi ve Yafa'nın Filistin'in kalan kesimiyle irtibatının kesilmesi amaçlanmış ve başarılmıştır; Jevussi operasyonu (*), etrafındaki Arap köylerini tahrip ederek Kudüs'le olan bağlantılarının kesilmesi ve kuzeyde Ramallah-Kudüs, güneyde Betlehem-Kudüs, doğuda Jericho-Kudüs yolunun kontrol altına alınması amaçlanmış ancak başarısız olmuştur; Yiftach operasyonu, Doğu Galile Araplardan temizlenmiştir; Matatech operasyonu, Taberiye'yi Doğu Galile'ye bağlayan Arap köyleri tahrip edilmiştir; Maccabi operasyonu (*), Latrun civarındaki Arap köylerini tahrip etmek ve Ramallah'a girme hareketini kuşatmak için yapılmış ancak başarısız olunmuştur; Gideon operasyonunda, Beisan işgal edilmiş ve civarındaki Bedeviler sürülmüştür; Barak operasyonu, Negev yolundaki Bureir'in civarındaki Arap köyleri kısmen tahrip edilmiştir; Ben Ami operasyonu(*), Acre işgal edilmiş ve Galile Araplardan temizlenmiştir; Pitchfork operasyonu (*), Kudüs'ün yeni şehir kesimindeki Arap yerleşimleri işgal edilmiştir; Schifon operasyonu (*), Kudüs'ün eski şehir kesimi işgal edilmeye çalışılmış ancak başarısız olunmuştur. Bu 13 operasyonun 8 tanesi taksim planı ile Yahudilere verilmeyen kesim içinde icra edilmiştir.²¹

Planın alt operasyonları bağlamda güç kullanımı, politika yapmanın temel aracı konumuna yükselmiş, Plan Dalet bu uygulamanın temsilcisi olmuştur. Plan, çatışmanın, güvenliği sağlama anlayışındaki konumunu güçlendirirken, asıl amaç olan İsrail Devleti'nin üzerine inşa edileceği oldubittiyi yaratmayı esas almıştır. Planın ideolojik kapsamı siyonist ideallerle uyumludur. Plan Dalet'in askeri açıdan önemi, taksim planı dışında kalan ancak işgal edilmiş alanlara ilave olarak, taksim planıyla Yahudilere verilmiş sahayı da korumak ve Arap ordularının olası işgalini karşılamak için kuvvet tesis etmek bağlamında olmuştur.²²

1948 yılı Ocak ayında geldiğinde yaşanmakta olan çatışmalarda Arap unsurların amacı, Yahudi yerleşimleri arasındaki irtibatı kesmek olurken, Yahudilerin amacı da ne pahasına olursa olsun elde ettikleri pozisyonları korumak şeklinde sabitlendi.²³ Alınan kararlar sonucu Şubat 1948'de çatışmanın

21 Walid Khalidi, "Plan Dalet: Master Plan For Conquest of Palestine", *Journal of Palestine Studies*, C. 18, No.1, Sonbahar 1988, s. 17-18. (*) ile gösterilen operasyonlar Arap ordularının işgalinden önce gerçekleştirilmiştir.

22 Natanel Lorch, "Plan Dalet", s.755; Walid Khalidi, "Plan Dalet", s. 8-9, 16.

23 Benny Morris, *The Road To Jerusalem: Glubb Pasha, Palestine and Jews*, (New York: I.B. Tauris, 2003), s. 163.

geldiği nokta itibarıyla ve son üç ayın kayıp değerlendirmesi üzerinden, Filistin'deki Yahudi toplumunun önde gelenleri, çatışmaların 1929 ve 1936-39 olaylarının çok üzerine çıktığına, artık durumun çatışma formunu aştığına ve savaşa durumuna evrildiğine karar verdiler²⁴

Çatışma sürecinin artık geri çevrilemez noktaya ulaşması hem Arap hem de İsrail tarafında sadece ileri istikameti olan yönde saldırgan duyguları arttırmıştı.²⁵ Ancak Yahudi tarafında Arap devletleriyle büyük ölçekli bir savaş yapabilecek bir alt yapı ve planlama yoktu. Tek organizasyon *Haganah*'ın askeri imkanları bağlamında Filistinlilerle yeniden bir çatışma yaşanması durumuna yönelik hazırlanan 'Mayıs Planı' idi. Bir cephe savaşına giden yolda Yahudi silahlı gücünün eğitilmiş subay açığı oldukça fazlaydı. Ordunun askeri yönetim kabiliyeti, II. Dünya Savaşı'nda savaşmış gazilerden ve *Haganah*'da en üst rütbe olan müfreze komutanı seviyesinde askerlerden ibaretti. Gerilla ve milis karışımı bir güçte ve organizasyonda olan *Haganah*'ın Aralık 1946'dan itibaren Arap işgali ihtimali doğrultusunda düzenli ordu formuna getirilmesi çalışmaları, Kasım 1947-Mayıs 1948 arasındaki dönemde *Haganah*'nın savaşa yönelik yapısal olarak tekrar organizasyonu, silah edinimi ve imalatı, gerekli insan kaynağının temini, savaş için bütçe planlaması ve diasporanın savaş teçhizatı temininde ekonomik olarak seferber edilmesi çalışmalarıyla takviye edildi. Arapların durumu da İngilizler tarafından eğitilen Ürdün Lejyonu hariç, benzer yetersizlikleri paylaşıyordu.²⁶

Nisan 1948'e gelindiğinde savaşa yönelik hazırlıklar devam ederken, Yahudiler için kaçınılmazlık, Arapların geri döndürülemez söylemleriyle perçinleniyordu. Arap Yüksek Komitesi'nin BM temsilci Jamal Husseini'nin 16 Nisan 1948'de BM Genel Kurulu'nda "Yahudi Ajansı'nın temsilcisi dün bize kendilerinin saldırgan olmadıklarını, Arapların savaşı başlattıklarını söyledi, bunu inkâr etmedik, tüm dünyaya savaşa gideceğimizi söylemiştik"²⁷ ve Ürdün Kralı Abdullah'ın 26 Nisan 1948'de "Filistin sorununun çözümü için tüm barışçıl çabalar başarısız oldu, bizim için kalan tek yol savaştır, Filistin'i koruma zevki ve onuru benimdir"²⁸ yönündeki yaklaşımları, zaten savaşın söylemsel anlamda ilan edildiği anlamını taşıyordu.

Ben Gurion'un başlarda, Arap devletlerinin Filistin'deki Yahudileri yeryüzünden silmek istediğini farz eden ancak diğer taraftan da saldırının taksim

24 Emmanuel Sivan, "To Remember Is To Forget: Israel's 1948 War", *Journal of Contemporary History*, C. 28. No.2, Nisan 1993, s. 355.

25 Noah Lucas, *The Modern History of Israel*, (London: Weidenfeld and Nicholson, 1974), s. 363-364.

26 David Tal, a.g.e., s. 27; David Tal, "Between Intuition and Professionalism", s. 887; David Tal, *The War in Palestine 1948*, s. 4, 29.

27 Mitchell Bard and Moshe Schwartz, *1001 Facts Everyone Should Know About Israel*, (Maryland: Rowman & Littlefield Publishers, 2005), s. 175.

28 Mitchell G. Bard, *The Complete Idiot's Guide to Middle East Conflict*, (Indianapolis: Alpha Books, 1999), s. 162.

planının önlenmesine yönelik dozda olacağını öngören görüşü, Arapların yaptığı açıklamalar doğrultusunda, Nisan 1948 itibarıyla “savaş yapmazsak kazanamayız, savaş sırasında yukarı aşağı, doğuya batıya, Kudüs bölgesine yerleşin” yaklaşımına evrildi.²⁹ Çatışma bu noktadan sonra artık her şeyin tehlike altında olduğu, her şeyin ortaya konduğu ve harekete geçirildiği, “ulusun savaşı”, “vatan cephesi”, “tüm ülke bir cephedir”, “tüm ulus bir ordu” ifadeleriyle tanımlı bir topyekûn savaş olarak görülmeye başlandı.³⁰ Bu paralelde BM Taksim Planı da savaş süresince geçerli olacak bir arayış değil, yeni toprakların kazanımının bir aşaması haline geldi.³¹ Bu değişimin nedeni, Ben Gurion’un askeri hazırlıkların tatminkâr bir seviyeye ulaştığını gördükten sonra, Arapların taksim planını kabul etmemelerinin etmelerinden daha iyi olacağını düşünmüş olmasıyla ve Araplara karşı girilecek bir savaştan toprak kazancıyla çıkılacağını öngörmüş olmasıyla yakından ilişkilidir. Zira Ben Gurion, işgalden önce 12 Mayıs’ta Yahudilerin savaşı kazanma şansını düşmanın-kiyle eşit görmektedir.³²

Savaşa giden süreçte askeri güç dengesi şu şekildeydi: Aralık 1947-Mayıs 1948 arasındaki dönemde Yahudi güçleri Filistinli Araplardan sayı, eğitim ve teknoloji olarak daha üstündüler. Mayıs 1948 ortasında Filistin’de faaliyet gösteren düzenli ve milis Arap güçlerinin sayısı 20.000 iken, Yahudilerin gücü yerleşimlerdeki ikinci hat güçler hariç 35.000’e ulaşmıştı.³³

14 Mayıs 1948’de İsrail Devleti’nin ilan edilmesiyle, çatışma Irak, Suriye, Mısır ve Ürdün Arap güçlerinin uluslararası sınırı geçerek İsrail’e saldırmaları sonucu, Filistin-İsrail düzeyinden Arap-İsrail boyutuna genişledi. İlk öncelik, üstünlüklerine rağmen Arap güçlerini durdurmak ve onlara karşı tutunmaktı. Zira Yahudi güçleri asker sayısı bakımından avantajlı olmasına rağmen Mısır, Irak ve Suriye’nin hava kuvvetleri, Mısır ve Suriye’nin tankları ve modern topçu birlikleri vardı. *Haganah*’ın elinde ise başlangıçta bunlardan hiçbiri yoktu.³⁴ Ayrıca, ancak 26 Mayıs’ta merkezi bir idare altında ordu yapılanması şekline ulaşacak olan *Haganah* ile *Irgun* ve *Lehi*’den paramiliter gruplar işgali karşılayan silahlı gücü oluşturuyordu.³⁵

29 David Tal, *The War in Palestine 1948*, s. 33; Shlomo Ben-Ami, *Scars of War, Wounds of Peace*, s. 45.

30 Moshe Naor, “Israel’s 1948 War As A Total War”, s. 241-243.

31 Arnon Golan, “The Transfer to Jewish Control of Abandoned Arab Lands During The War of Independence”, *Israel: The First Decade of Independence*, S. Illan Troen, Noah Lucas (der.), (Albany: State University of New York Press, 1995), s. 412.

32 Benny Morris, *The Road To Jerusalem*, s. 35.

33 Avi Shlaim, “The Debate About 1948”, *International Journal of Middle East Studies*, C. 27, No. 3, Ağustos 1995, s. 294. Temmuz ortasında bu sayı 65.000’e, Eylül’de 90.000’e ve Aralık’ta 94.441’e ulaştı. Araplar kendi güçlerini takviye etmekle birlikte bu sayıya uyum sağlayamadılar, üstünlük yaklaşık 2’ye 1 oranında Yahudilerden yana oldu.

34 Benny Morris, *The Road To Jerusalem*, s. 16, 35.

35 Benny Morris, *1948: A History of The First Arab-Israeli War*, (New Haven: Yale University Press, 2008), s. 320.

Bu nedenle Yahudilerin daha fazla konsolide olabilmeleri için, çatışmaya var olma mücadelesi kimliği kazandırılması yaşamsal önem arz etmiş ve yapılacak savaş varoluşsal bir tehdit olarak görülmüştür. Tehdide üretilecek cevabın da kalite ve sayı bakımından askeri üstünlüğü, güç kaydırması yapabilme kabiliyetini ve Filistinlilerle yapılan iç savaşı kazanmanın sağladığı moral ve motivasyon avantajını barındırması esas alınmıştır.³⁶

15 Mayıs 1948'de başlayan, aslında Bağımsızlık Savaşı'nın ikinci yarısı olan 1948 Savaşı, iki ateşkesle ara verilen üç çatışma aşamasından oluşmuştur. İlk aşama 15 Mayıs-11 Haziran 1948 tarihleri arasında gerçekleşmiştir. Bu aşama, 15 Mayıs'ta Mısır'ın güneydeki yerleşim yerlerine saldırıya geçmesiyle başlamıştır. Saldırıları ancak 29 Mayıs-3 Haziran arasında İsrail güçlerince Pleshet operasyonu kapsamında durdurulabilmiştir. Kudüs'te Ürdün lejyonu ile Kudüs için yoğun çatışmalar yaşanmış, şehir kuşatma altında kaldığından lojistik destek sorunu baş göstermiştir. Araplar İsrail güçlerini, şehrin Arap bölgesinden ve eski şehrin Yahudi kesiminden çıkarmayı başarmıştır.³⁷ Ürdün'ün kuzeyinden giren Irak güçleri yolları üzerindeki Yahudi yerleşimlerini ele geçirerek Netanya'ya kadar ilerlemişler, İsrail güçleri karşı saldırı yaptılarsa da Irak güçleri mevzilerini korumuşlardır. 14 Mayıs'ta kuzeyden işgale başlayan Suriye güçleri Taberiye gölünün güneyinde bulunan Samakh'a kadar ilerlemişlerdir. 21 Mayıs'ta İsrail güçlerini buradan çıkmaya zorlandıktan sonra 6 Haziran'da tekrar saldırıya geçseler de 10 Haziran'da durdurularak savunma pozisyonuna sabitlenmişlerdir.³⁸

11 Haziran'da ilan edilen ve 28 gün süren ateşkes sırasında İsrail, silah ambargosuna rağmen amaçlarını gerçekleştirmek için gerekli olan eğitim, organizasyon ve silah eksikliklerini tamamladı, askeri gücünü aldığı güçlerle 30-35,000'den 65,000'e yükseltti. İlk ateşkes sürecinde Araplar sınırları ne olursa olsun bir Yahudi devletin varlığını reddetmeye devam ederlerken, Yahudiler ise taksim sınırlarını görmezden gelen hatta hükümsüz kabul eden, yeni yerler ele geçirmeye çalışan ve askeri güçlerini arttırmaya odaklanan yaklaşımla hareket ettiler.³⁹ Ateşkes sürecinin kendi lehine bir sonuç üretmeyeceğini anlayan ve saldırı yapabilecek kapasitesi olduğuna ikna olan İsrail, 9 Temmuz'da saldırıya geçti, hızlı ve güçlü bir darbeyle inisiyatifi bir daha Araplara geçmeyecek şekilde tekeline aldı.⁴⁰

36 Benny Morris, *Righteous Victims*, s. 189, 215, 223.

37 Efraim Karsh, *The Arab-Israeli Conflict: The Palestine War 1948*, (Oxford: Osprey Publishing, 2002), s. 62.

38 Kenneth M. Pollack, *Arabs At War: Military Effectiveness, 1948-1991*, (Nebraska: University of Nebraska Press, 2004), s. 448-457.

39 Efraim Karsh, *The Arab-Israeli Conflict*, s. 64; Benny Morris, *1948*, s. 269-271; Shlomo Ben-Ami, *Scars of War, Wounds of Peace*, s. 37.

40 Ahron Bregman and Jihan El-Tahri, *The Fifty Years War: Israel and The Arabs*, (London: Penguin Books, 1998), s. 55-57.

Savaşın 8-18 Temmuz 1948 tarihleri arasındaki 2. aşaması, 8 Temmuz'da ateşkesin uzatılmasından bir gün önce Mısır güçlerinin İsrail'in güneyindeki Negba'ya saldırılarıyla başladı. İsrail'in üç cepheden başlattığı saldırı 18 Temmuz'daki ateşkes kadar sürerken, Mısır Negba'yı ele geçirmek üzere 12 Temmuz'da tekrar saldırdıysa da başarılı olmadı. Bunun üzerine dikkatini izole durumdaki Yahudi yerleşim yerleri üzerine verdiyse de buraları ele geçiremedi.⁴¹

Arap güçlerinin 10 Temmuz'da harekete geçmesi üzerine, İsrail güçleri Kudüs ve Tel-Aviv arasındaki koridoru genişletmek ve güvenliğini sağlamak için kilit konumda olan Lydda ve Ramla'ya saldırı düzenleyerek ele geçirdi. Böylece planlanan amaçlara ek olarak daha ileri aşamada toprağa nüfuz edilmiş oldu ve Yahudi yerleşim yerleri ile onların askeri güçleri rahatlatıldı.⁴² 15-16 Temmuz'da Latrun'un ele geçirilmesi için İsrail güçlerince saldırı düzenlendi hatta 18 Temmuz'da başlayan ikinci ateşkes rağmen 20 Temmuz'a kadar Latrun'u ele geçirme çabaları devam etti, ancak başarılı olunamadı.⁴³

Kudüs'ün eski şehir kesimini ele geçirmek için İsrail güçleri 8 Temmuz'da harekete geçtiler ancak başarısız oldular. 16-18 Temmuz arasında Aşağı Galile bölgesinin tamamı ele geçirilirken Doğu Galile'de Suriye güçleri yenilgiye uğratılmadı. Tel-Aviv'i Hayfa'ya bağlayan yolun güvenliği için Hayfa'nın güneyine 18 Haziran ve 8 Temmuz'da yapılan saldırıların başarısız olması üzerine, daha geniş kapsamlı şekilde 24 Temmuz'da bir hareket yapılarak bu bölge ele geçirildi.⁴⁴

18 Temmuz-15 Ekim 1948 tarihleri arasında ilan edilen ikinci ateşkesteki BM'nin yoğun diplomatik çabalarıyla, Negev'in Ürdün ile Mısır arasında pay edileceği, Ürdün'ün Lydda ve Ramla'yı ilhak edeceği, Kudüs'ün uluslararasılaştırılacağı, Galile'nin tümünde bir Yahudi devleti kurulabileceği önerisini içeren yeni bir taksim planı ileri sürüldü.⁴⁵ Plan taraflarca reddedilirken İsrail, 22 Eylül 1948'de çıkardığı bir kanunla (*Area of Jurisdiction and Powers Ordinance, 5708-1948*) savaşın başından beri ele geçirdiği toprakları İsrail'e ilhak etti.⁴⁶

Savaşın 3. aşaması, 15 Ekim 1948-10 Mart 1949 arasına denk gelmektedir. Bu dönemde, 22 Ekim'de yürürlüğe giren 3. ateşkes Arap Özgürlük Ordusu'nun Lübnan sınırındaki Manara'ya yaptığı saldırıyla bozuldu. Yoğun

41 Alfred A. Knopf, *A History of Israel From Zionism To Our Time*, (New York: Knopf, 1976), s. 330; Chaim Herzog and Shlomo Gazit, *The Arab-Israeli Wars: War and Peace in The Middle East*, (London: Vintage, 2005), s. 86.

42 Spiro Munayyer, "The Fall of Lydda", *Journal of Palestine Studies*, C. 27, No. 4, Yaz 1998, s. 80-98.

43 Efraim Karsh, *The Arab-Israeli Conflict*, s. 64.

44 Benny Morris, *1948*, s. 116.

45 Efraim Karsh, *The Arab-Israeli Conflict*, s. 76.

46 John Norton Moore, *The Arab-Israeli Conflict*, (New Jersey: Princeton University Press, 1991), C. 4, Part I, s. 661.

baskı altında kalan İsrail güçleri 24 Ekim'de başlatılan karşı saldırıyla rahatlatıldı, tüm Galile bölgesi ele geçirildi ve Arap güçleri Lübnan içlerine çekilmek zorunda bırakıldı. İsrail, 15 Ekim'de İngilizlerin Mısır ve Ürdün'e bırakmayı düşündüğü güneydeki Negev bölgesindeki Mısır güçlerini çıkararak ele geçirmek üzere bir saldırı başlattı. Hızla ilerleyen İsrail güçleri Mısır ordusunu 22 Ekim'de Negev, Beersheba ve Ashdod'dan çıkardı. 28 Ekim'de ise İsrail güçleri Mısır toprağı olan Sina Yarımadası'na girerek Umm Katef ve Abu Ageila'yı ele geçirdi.⁴⁷

İsrail, 1949'da Mısır'la 24 Şubat'ta, Lübnan'la 23 Mart'ta, Ürdün'le 3 Nisan'da ve Suriye'yle 23 Temmuz'da ayrı ayrı ateşkes anlaşması imzaladı. Geline nokta İsrail, çatışmalar sonucu taksim planıyla kendine önerilen toprağın yaklaşık 1/3 fazlasını ele geçirerek, İngiliz mandası altında bulunan Filistin topraklarının %78'ini kontrol eder duruma geldi. Henry Cattan İsrail'in savaş sonundaki toprak kazancını, 26,323 km²'lik Filistin toprağının 20,850 km²'si olarak ortaya koymaktadır.⁴⁸ İsrail'in toprak genişlemesi sonucu Filistinli Arapların %70'i yerlerinden oldu. Yerlerini kaybedenler İsrail'e göre 500,000, Araplara göre 900,000, BM'ye göre 726.000 olurken, İsrail'de 160-170,000 Arap kaldı.⁴⁹

Ben Gurion, Arap devletlerinin bu sonucu kabul edecekleri ve İsrail Devleti'nin devamlılığını isteyecekleri inancında değildi.⁵⁰ Ancak sonuç itibarıyla, Ben Gurion'un savaşın başında esas aldığı, mümkün olduğunca kısa zamanda ele geçirilen topraklarda en çok yerleşim yeri kurulması, göçün hızlandırılması ve silah üretim kapasitesinin artırılması hedefleri gerçekleştirilmiş oluyordu.⁵¹ Aynı zamanda savaşı da tanımlayan bu hedeflerin gerçekleştirilmesinin İsrail'e maliyeti ise Filistin'deki nüfusunun %1'ine denk gelen 5,682 kişiydi.⁵²

3. Bağımsızlık Savaşı'nın Stratejik Boyutu

Stratejinin, "hangi siyasi amaçla ve nasıl bir mücadele" sorularına cevap olmasından, askeri güç ile siyasi amaç arasındaki köprüyü oluşturmasından, savaş başlamadan taktik seviyedeki operasyonların sonuçlarına karar verilmesi arayışında olmasından ve geleceği öngörmeyi amaçlayan birçok korelasyonu barındıran bir faaliyet olmasından müteşekkil tanımsal kapsamı, Filistin'deki Yahudi toplumunun Bağımsızlık Savaşı ile birlikte okunduğunda, Yahudi-

47 Efraim Karsh, *The Arab-Israeli Conflict*, s. 64, 68.

48 Henry Cattan, *The Palestine Question*, (London: Faver and Faber, 1987), s. 69.

49 John W. Amos, *Palestinian Resistance: Organization of A National Movement*, (New York: Pergamon Press, 1980), s. 7.

50 David Tal, "David Ben-Gurion's Teleological Westernism", *Journal of Modern Jewish Studies*, C. 10. No. 3, Kasım 2011, s. 354.

51 David Ben Gurion, *Israel: A Personal History*, (Tel Aviv: American Israel Publishing Co., 1971), s. 55, 299.

52 Moshe Naor, "Israel's 1948 War As A Total War", s. 254.

lerin savaş boyunca esas aldıkları stratejinin, Yahudilerin Yalnızlığı, Arapların Düşmanlığı ve Beka Arayışı, Savaşın Gerekliliği ve Barışın Anlamsızlığı, Toplumun Savaşla İlişkilendirilmesi, Toprakların Yahudileştirilmesi ve Büyük Aktörlerle İlişkiler bileşenlerinden oluştuğu söylenebilir. Bileşenlerin hem tek başlarına hem de birbirleri arasındaki ilişkiler bağlamında stratejiye katkı sağladıkları, birinin diğerine göre daha önemli olmadığı, siyasi şartlara, çatışmanın seyrine ve konjonktürel bağlama göre değişen dozlarda kompozisyon içinde yer aldıkları, süreç incelemesinden edinilen bir izlenimdir.

3.1. Yahudilerin Yalnızlığı

İsrail'in söylemine göre, Yahudiler tarih boyunca hep yok edilmek istenmiş, değişen sadece aktörler olmuştur.⁵³ Tarihsel açıdan geçmişte Asurluların, Babililerin, Makedonların, Romalıların, çeşitli Avrupa ülkelerinin, Rusya'nın ve özellikle de Nazi Almanyası'nın Yahudilerin varlığını ortadan kaldırmaya yönelik tutumları ile dinsel açıdan Eski Ahit'in Yahudiler dışında kalanları ötekileştirmesi hatta düşmanlaştırarak İsrailoğullarını yok etmek için istişare içinde olduklarına hükmetmesi,⁵⁴ Yahudilerin tarihsel/dinsel/toplumsal olarak mevcudiyetlerini devam ettirmelerinin lokomotifleri olarak kullanılmıştır. Bu yönde oluşturulan kolektif hafıza, tarihsel yaşanmışlıklar üzerinden bir kimlik bilinci yaratmış ve o kimliğe göre de bir davranış tarzı oluşturmuştur.⁵⁵ Düşmanların Yahudileri sürekli yok etme niyetinde olması söylemi, kolektif hafızanın en temel parçası haline gelmiştir.⁵⁶ Bu kabulde yer alan düşman, affetmeyen, intikamcı ve toptan yok etmeye eğilimli olarak tasvir edilmiştir.⁵⁷

Bağımsızlık Savaşı'na giden sürece gelindiğinde, Filistin'deki Yahudi toplumunun lideri Ben Gurion'un 2. Dünya Savaşı'ndan sonra hem Avrupa'daki Nazi toplama kamplarında gördüklerinden hem de Avrupa'nın bu olanlara kayıtsız kalmasından edindiği izlenimler, bu tarihsel süreçte yaşananlar üzerinden üretilen kabulleri Yahudi hafızasında tekrar doğrulamıştır. Zira ona göre, müttefikler yapabilecek olmalarına rağmen toplama kamplarını ve oralara giden ulaşım hatlarını bombalamamış, bunun ötesinde İngiltere bu zulümden Filistin'e kaçmak isteyen Yahudilere göç sınırlaması getirmiş, ayrıca güçlü dünya devletleri, özellikle uluslararası kriz dönemlerinde Yahudilerden kendilerini izole etmişlerdir.⁵⁸

53 John W. Amos, *Palestinian Resistance*, s. 11.

54 *The Old Testament*, çev. Ronald A. Knox, (London: Burns Oates and Washbourne, 1953), Yasanın Tekrarı 7:6-13, 26:19; II. Samuel 7:23; Nehemya 5:9; Mezmurlar 71:10.

55 Emmanuel Sivan, "To Remember Is To Forget: Israel's 1948 War", s. 351.

56 Israel Tal, *National Security*, çev.. Martin Kett, (Connecticut: Praeger, 2000), s. 48.

57 Ben D. Mor, "Strategic Beliefs and The Formation of Enduring International Rivalries: Israel's National Security Conception 1948-1956", *International Relations*, C. 18, No.3, Eylül 2004, s. 316.

58 Peres, Shimon Peres, "Pivotal Movements"; Efraim Karsh, *Israel: The First Hundred Years*, (London: Frank Cass, 2004), s. 15.

Gelinen noktada Yahudiler, tarihi deneyimlerinin ve karşı karşıya oldukları güvenlik sorununun kendilerine özel olduğunu kabullendiler. Böylece başkalarınıninkiyle paralellik kurulamayacak bir çatışma içinde yer aldıkları, radikal ideolojik bir düşmanlığa muhatap kaldıkları, kendilerine karşı düşmanlığın hiç azalmadığı ve azalmayacağı algısı, düşünsel dünyalarını ve eylemsel davranışlarını etkisi altına aldı.⁵⁹ Nihayetinde de çatışma sürecinde Yahudilerden başkasından yardım gelmeyeceği, holokost deneyimine dayanarak anarşik olan uluslararası ortamın kendilerini koruyacak bir yapıdan yoksun olduğu, Yahudilerin geleceğinin kaynakların kendi imkânlarıyla geliştirilmesi kapasite ve kabiliyetine bağlı bulunduğu çıkarımları doğrultusunda, stratejinin temeli oluşturuldu.⁶⁰

Kuşatılmışlık duygusu, tarihin tekerrür etmesi endişesi, Yahudi olmayanlara ilişkin korku, şüphe ve güvensizlik hali, güvenliğin bir garantörü olmayışı, yenilgiye karşı direnç gösterebilecek güçten yoksunluk, seçilmiş halk ötekileştirmesinden kaynaklanan ötekileşme ve tüm milletler bir birinden nefret ederler ama hepsi Yahudilerden nefret ederler görüşü, Yahudilerin yalnızlığının stratejideki izdüşümlerini oluşturmaktadır.

3.2. Arapların Düşmanlığı ve Beka Arayışı

Filistin toprakları söz konusu edildiğinde, tarihsel düşman imajı, Yahudiler ile amaçları arasında engel haline gelen Araplar olmuştur. Ben Gurion'un düşünce dünyası, Yahudiler ve Araplar arasındaki çatışmanın derine inen kökleri hakkında birbiriyle bağlantılı birçok inanç ve imajı barındırıyordu.⁶¹ O, Arapların Yahudilerin Filistin'deki varlığını yeryüzünden silmek istediklerini düşünüyordu.⁶² Arapların İsrail'in varlığını benimsemeyecekleri ve İsrail Devleti topraklarının Yaratıcı tarafından Yahudilere yurt kılınmasının Araplar için bir şey ifade etmediği, onun temel kabulleriydi.⁶³

Yahudilere göre, Arapların kendileriyle birlikte yaşama kapasiteleri ve istekleri bulunmuyordu. Yahudilere yönelik saldırılardan da Arap hükümetleri sorumluydular. Ayrıca, Arapların, Filistin'in Arap kalması, Filistin'e Yahudi göçünün engellenmesi, Filistin'deki Arap topraklarının Yahudilere satışının önlenmesi, Filistinlilere Filistin'de Arap varlığını güçlendirmeleri için mali

59 Gil Merom, "Israel's National Security and The Myth of Exceptionalism", *Political Science Quarterly*, C. 114, No. 3, Sonbahar 1999, s. 410, 413-414.

60 Benny Morris, *Righteous Victims*, s. 192-193; Efraim Karsh, *Israel*, s. 4.

61 Ben Soentendorp, *The Dynamics of Israeli-Palestinian Relations*, (New York: Palgrave McMillan, 2007), s. 30.

62 David Tal, *The War in Palestine 1948*, s. 33.

63 Avner Yaniv, "Non-Conventional Weapons and The Future of Arab-Israeli Deterrence", *Between War and Peace: Dilemmas of Israeli Security*, Efraim Karsh (der.), (London: Frank Cass, 1996), s. 144.

yardım vaadinde bulunmaları, Filistin'de üniter bir devlet kurulması talepleri ve buna yönelik çabaları söz konusuydu.⁶⁴

Bu kabuller doğrultusunda Ben Gurion, İsrail nasıl davranırsa davranırsın Arapların barış yapmaya hazır olmadığı ve ancak İsrail'in yok edilemeyecek kadar güçlü hale geldiğine ikna olduktan sonra İsrail'in varlığını kabul etmeye rıza gösterecekleri görüşünde olmuştur. Ancak İsrail'in varlığını kabul etseler ve vatandaşlık alsalar bile, Yahudilerin arasında bulunan Araplara karşı oldukça şüpheli bakılması yaklaşımı korunmuştur.⁶⁵ Yahudi devleti içinde kalacak Arapların ister Arap devleti ister Yahudi devleti vatandaşı olsunlar bir savaş halinde 5. kol faaliyeti yürüteceklerini düşünülmüştür. Ayrıca Arap devleti vatandaşı olmaları halinde sürülebilmeleri imkanı doğacak olması İsrail'i rahatlatan bir ihtimal olarak kabul edilirken, Yahudi devleti vatandaşı olmaları halinde sadece hapse atılabilecek olmaları, düşmanlığın bertaraf edilebilmesi arayışları bakımından endişe yaratmıştır. Bu sebeple çatışmalarda ele geçirilen bölgelerdeki Arapların Yahudi devleti vatandaşlığını kabul etmeye yönelmeleri ihtimalinin ortadan kaldırılması, düşmanlık algısıyla ilişkilendirilmiştir. Düşmanlığın devamlılığı kabulü, 1949 yılında ateşkes anlaşmaları imzalanırsa da sürdürülmüştür.⁶⁶

Düşman oldukları varsayılan Arapların Yahudiler için sürekli tehdit oluşturacağı kabulü, düşman ve ona dair tanımlanan her unsurun Yahudi topluma etki etme potansiyelinin devamlılığına katkı sağlayarak, ötekileştirilen tarafla mesafeyi korumuş ve istenen ayrışmayı sağlamıştır. Aynı bağlamda, ötekinin varlığının kabullenilmesi de güvenlik duygusuyla ters orantılı tanımlanmıştır. Böylece Arapların düşmanlığı kabulü, ulusal kimlik inşasının önemli bir parçası haline getirilmiştir. Bir düşmana sahip olmak, bir davanın varlığını doğrular anlamda kullanılmaya çalışılmıştır.

Düşmanın konumlandırılması, bekanın tanımlanması ve içeriğinin belirlenmesi arayışına da şekil vermiştir. Filistin'deki Yahudi toplumunun önde gelenleri, tarihsel bağlamda yaşanagelen Yahudilerin yok edilmesi isteğindeki sürekliliğin engellenmesinin, bekanın esası olduğuna karar verdikten sonra, öncelik İsrail'in yenilgisinin önlenmesine verilmiştir. Araplar yenilgiyi bir kez, iki kez telafi edebilirlerdi, Mısır on kere de yenilse bir şey olmaz ancak İsrail ona bir kez yenilirse her şey biterdi.⁶⁷ Zira İsrail kazanırsa Mısır ve Suriye halklarını yok etmek gibi düşüncesi bulunmamasına rağmen, bu ülkelerin kazanması halinde İsrail'i yok edeceklerine olan kabul tamdı.⁶⁸ Ben Gurion,

64 John W. Amos, *Palestinian Resistance*, s. 11; David Tal, *The War in Palestine 1948*, s. 8.

65 Benny Morris, "Moshe Sharett: In Ben-Gurion's Long Shadow", *Journal of Palestine Studies*, C. 26, No. 4, Summer 1997, s. 110; Ian Lustick, *Arabs in The Jewish State*, (Austin: University of Texas Press, 1980), s. 185.

66 Benny Morris, *1948*, s. 52; Ben Soentendorp, *The Dynamics of Israeli-Palestinian Relations*, s. 32.

67 John W. Amos, *Palestinian Resistance*, s. 11; Ben D. Mor, "Strategic Beliefs", s. 317.

68 Simha Flapan, "The Palestinian Exodus of 1948", *Journal of Palestine Studies*, C. 16, No. 4, Yaz 1987, s. 17.

karşı karşıya oldukları durumu; “Bizim güvenlik sorunumuz sadece sınırlar meselesi değildir. Devletin bütünlüğü ve bağımsızlığıdır. Güvenlik var olup olmama meselesidir. Tanrı korusun, eğer savaş farklı bir şekilde biterse, sadece bağımsızlığımız ve devletimiz tehlikeye girmez, köklerimizden sökülüp yok edilebiliriz. Bizim güvenlik sorunumuz varoluşaldır” sözleriyle tarif etmektedir.⁶⁹

Yapılan tespit sonrasında bekanın sağlanmasına yönelik olarak, Araplarla uzlaşının çerçevesinin çizilmesinde İsrail’in üstün gücü ve yarattığı etkiden yola çıkılması ilkesi benimsenmiştir. Aslında bir uzlaşma ihtimalinin, Yahudilerin Filistin topraklarının kendilerinin olmasını istemeleri ve aynı şeyin Araplar tarafından da talep edilmesi nedeniyle olası görünmediği, zaten çok önceden ortaya çıkmış bir realiteydi. Bu sorunun, taraflardan sadece birinin bekasının sağlanması şeklinde tek bir çözümü vardı.⁷⁰ Bu sebeple Yahudi toplumunun Araplarla olan ilişkisinin belirleyicisi, siyasi çözüm arayışları değil askeri çözümler olmak zorundaydı.⁷¹

Güç kullanımı üzerinden Araplara yönelik askeri çözüm yaklaşımının çerçevesinin içinde, Batılı güçlerin desteğinin alınması arayışı, ulusal özgüven duygusunun tesis edilmesi gerekliliği, tarihi gelişmeleri göz önüne alarak akılcı hamleler yapılması mecburiyeti ve siyasi amaçları gerçekleştirmek için eylem zamanlamasının dikkate alınması bulunuyordu. Askeri mücadele aşaması ise ‘çoğa karşı az’ (az olan Yahudiler, çok olan Araplara karşı) ilkesini ve düşmanlardan korkusuzluğu güçlü oldukları savına değil, başka seçeneklerinin olmadığı realitesine dayandıran ‘seçeneksizlik’ kabulünü esas alıyordu.⁷² Bu bağlamda Arapların Yahudilere karşı olan saldırganlığına güç kullanılarak cevap verilmesi ve Yahudi Devleti’nin kurulmasının Araplar üzerine yapılacak baskıyla mümkün görülmesi de, ilkelerin sahadaki uygulamasına karşılık geliyordu.⁷³

Beka beklentisinde, düşman bir çevrede askeri üstünlüğünü her an sınırlarının üzerinde ve ötesinde hissettirecek bir askeri çözüm arayışı sürece hakimdir. Süreç, ekonomik ve demografik hazırlık, askeri güçlerini düşmandan daha etkin ve hızlı olacak şekilde eğitilmesi, düşmanın sayı çokluğunun nitelikli insan gücüyle dengelenmesi, nicelik açığını kapatmak için askeri teknoloji ve hızlı organizasyon kabiliyetinin geliştirilmesi unsurlarıyla takviye edilmiştir. Sayılan unsurların birbirlerine etkin bir şekilde entegre edilmesi için de “Arap-

69 David Tal, “David Ben-Gurion’s Teleological Westernism”, s. 355.

70 Ofira Seliktar, *New Zionism and The Foreign Policy System of Israel*, s. 70; Benny Morris, *Righteous Victims*, s. 91.

71 Shabtai Teveth, *Ben-Gurion and The Palestinian Arabs: From Peace To War*, (Oxford: Oxford University Press, 1985), s. 193.

72 Ben Soentendorp, *The Dynamics of Israeli-Palestinian Relations*, s. 30; Idith Zertal, *From Catastrophe To Power*, s. 224.

73 Shlomo Ben-Ami, *Scars of War; Wounds of Peace*, s. 217-220, 225-226.

ların Yahudi devletini yok edeceği” söylemi, Yahudi milliyetçiliğini, birlikteliği ve ortak kaderini vurgulayacak şekilde kullanılmıştır. Amaç, varoluşun kendine olan özgüvene endekslenmesidir.⁷⁴ Etkin bir mobilizasyon ve konsolidasyon arayışının en önemli nedeni ise Yahudilerin Filistin'deki nüfusun sadece %30'unu oluşturmasıdır.⁷⁵

Araplar karşısında beka arayışı bu şekilde oluşturulurken, Filistinlilerin beka bağlamında ele alınışı farklılık göstermiştir. Filistinlilere karşı duruş, taksim planının uygulanması aşamasında takınacakları tutumu esas almış ve tam ölçekli bir savaş hali öngörülmemiştir. Çünkü Yahudiler mağlup edilebilirlik bakımından Filistinlileri çantada keklik olarak görmüşlerdir.⁷⁶ Üstesinden kolaylıkla gelinebilir oldukları kabulü nedeniyle, çatışmalar yüzünden ayrıldıkları topraklara geri dönmelerine izin vermemeyi ve geri dönüş ihtimalini ortaya çıkaracak bir formül arayışını bertaraf edebilmeyi, önemli bir beka sorunu olarak ele alma gereği duymamışlardır. Aynı paralelde Yahudiler, topraklarını elde ettikleri Filistinliler tarafından meşru tanınma arayışında olmamış, Filistinlileri ulusal bir kimlik olarak tanımamış ve bir devlet kurmaya hakları olduğu varsaymamış, onlardan rıza göstermelerini ve tabi olmalarını beklemişlerdir. Hatta onların İsrail'i tanımamasını, ortak bir Filistin yani tek devlet içinde birlikte yaşama seçeneğinin inkâr edebilmesi için bir fırsat olarak kullanmışlardır.⁷⁷

Araplar ve Filistinlilerin oluşturdukları tehdit karşısında Yahudiler, beka arayışı doğrultusunda uyguladıkları ve uygulamak istedikleri yöntemlerin değişmez çerçevesine rağmen, politikalarını yazılı biçimde kurumsal olarak ortaya koymamış ve konması için de bir birim görevlendirmemişlerdir.⁷⁸ Beka arayışına dair bu husus, gerek çatışmalar esnasında kendilerini bağlayacak bir düzenleme istememeleri gerekse daha sonra hak arayışına neden olacak belge niteliğindeki geçmişe ulaşılmasını engellemekle ilişkilidir. Oluşturulacak bir manevra sahasında, nihai sonuca (dini ve tarihi toprakların elde edilmesi) ulaşmayı zaman ve konjonktüre bırakacak esnekliğe sahip olmak, Yahudilerin beka arayışının önemli bir esası olarak kullanılmıştır.⁷⁹

Beka arayışının özünde, Araplar ve Filistinliler orada, biz burada şeklinde fiziksel ayrımı ön plana çıkaran bir talebin olduğu görülmektedir. Bu da be-

74 Avner Yaniv, “Non-Conventional Weapons”, s. 144; Stuart A. Cohen, *Israel and Its Army: From Cohesion to Confusion*, (New York: Routledge, 2008), s. 37; Shlomo Ben-Ami, *Scars of War, Wounds of Peace*, s. 13, 18-19, 37, 54-55, 96.

75 Meron Benvenisti, *Son of The Cypresses*, (Berkeley: University of California, 2007), s. 219.

76 David Tal, *The War in Palestine 1948*, s. 28, 56-58.

77 Simha Flapan, “The Palestinian Exodus of 1948”, s. 17; Meron Benvenisti, *Intimate Enemies: Jews and Arabs in A Shared Land*, (Berkeley: University of California Pres), 1995, s. 31.

78 Uri-Bar Joseph, “Variations on The Theme: The Conceptualization of Deterrence in Israeli Strategic Thinking”, *Security Studies*, C. 7, No. 3, İlkbahar 1998, s. 147.

79 Mitchell G. Bard, *Will Israel Survive ?*, (New York: Palgrave McMillan, 2007), s. 138.

raberinde doğal olarak, bizim olanlar ve onların olanlar kategorizasyonunu ortaya çıkarmıştır. Onlara ait olanlar nefret duyulan, olumsuz, ele geçirilmesi ve yok edilmesi gereken şeklinde anlaşılmaya açık hale getirilmiştir. Beka arayışı, ötekinin yaşam modelini benimsemediği ve ötekine kendi yaşam modelinde yer vermediği için, kendi dünyasında içe dönüktür ve kendi değerleriyle tanımlıdır.

3.3. Savaşın Gerekliliği ve Barışın Anlamsızlığı

Ben Gurion, düşmanlığın insan hayatına verimli ve üretken bir zemin sağladığına, doğum sancısının yaratılışın ön şartı olduğuna inanmış biri olarak, savaşı, Yahudi halkının tüm dünyaya ve diaspora tarihine karşı mücadelesi olarak görüyordu.⁸⁰ Savaşın amaçları sadece taksim planının gerçekleştirilmesi amacından kaynaklanmamakta aynı zamanda Yahudi müşterek hafızasında ve tarihi bilincinde de kök bulmaktaydı. Bu nedenle savaş, hem Filistin topraklarındaki varoluş hem ulusal bağımsızlık beklentisinin geleceğine karar verecek mücadelenin başlangıcı hem de bir bütün olarak Yahudilerin geleceğini etkileyecek bir etmen olarak kabul edildi. Aynı paralelde, mevcut çatışma durumu da savaşmayı savunacak ve gerekliliğini ön plana çıkaracak şekilde, topyekûn savaş formunda bir savunma savaşı olarak görüldü.⁸¹

Savaşın tüm taraflar için kendi yaşam sahasını korumak ve geliştirmek anlamına gelmesi, çatışma halini çözümü olmayan sıfır toplamlı bir oyuna dönüştürdüğünden, Yahudiler açısından ortaya çıkan durum, “Araplarla anlaşmaya çalışmak, zaman kazanmak dışında önemsiz bir çaba” ifadesiyle tanımlı hale geldi. Ayrıca Araplarla yapılacak bir barış, hem Yahudilerin arzularına bir sınır getireceğinden, hem de BM tarafından tanımlanan sınırlara kesinlik kazandıracağından, bir anlaşma ortamına yanaşmadı.⁸² Ancak diğer yandan da hızla bir savaşa girişmenin Filistin’de Yahudi toplumunun geliştirilmesi ve genişletilmesi politikasına zarar vereceği realitesi kabul edildi ve kazanabilecek bir savaşın şartları oluşana değin bir savaş başlatma arayışına girilmedi.⁸³

1948 Savaşı öncesinde savaş düşüncesinin kapsamını oluşturan iki temel belirleyici vardı. İlki, Filistinlilere karşı topyekûn savaş, ikincisi de toprakların Ürdün ile paylaşılması olan Ürdün seçeneğiydi. Ben Gurion, taksim sınırlarının silah gücüyle ortadan kaldırılmasına ve tüm Filistin’in ele geçirilmesine

80 David Ohana, *Political Theologies in The Holy Land*, (New York: Routledge, 2010), s. 29; Benny Morris, 1948, s. 311.

81 Moshe Naor, “Israel’s 1948 War As A Total War”, s. 243.

82 Ofira Seliktar, *New Zionism and The Foreign Policy System of Israel*, s. 62; Alan Hart, *Zionism: The Real Enemy of The Jews*, (Atlanta: Clarity Press, 2009), s. 100.

83 Shlomo Ben-Ami, *Scars of War, Wounds of Peace*, s. 13. Daha fazla toprak edinimi için çatışmanın devamlılığına ihtiyaç olduğuna düşünüldüğünden, çatışmaya girecek güçte bulunulduğundan emin olduktan sonra bunu sağlayacak olan devlet ilanında ısrar ve acele edilmiştir. Gregory Harms and Todd M. Ferry, *The Palestine-Israeli Conflict*, (London: Pluto Press, 2008), s. 96.

yönelik bir düşünceye sahip olduğundan, devletin sınırlarını çizecek tüm girişimlere dolayısıyla Ürdün seçeneğine karşı durdu ve görüşünün diğer Siyonist liderler tarafından da benimsenmesini sağladı.⁸⁴ Diğer taraftan, zaten Arapların amaçlarıyla aralarındaki engeli oluşturduğuna ikna olduğundan hem genel bir saldırıya hem de mevcut Yahudi topraklarına eklemeler yapmaya hazırlıklı olmak zorunluluk halini almıştı.⁸⁵ Bu doğrultuda 1948 Savaşı öncesinde savaş olgusuna bakış, mutlak şekilde toprak kazanımı için olmazsa olmaz konumuna taşındı. Böylece, savaş ortamında 'bizim olanlar' ile 'onların olanlar' kavramları bulanıklaştırılarak, alınabilecek her şeyin alınması amaçlandı.⁸⁶

Bu bağlamda, eğer sonuçları kazançlı olacaksa, meseleleri kriz noktasına taşımak üzere dizayn edilmiş bir öfke tepkisi yaklaşımı geliştirildi.⁸⁷ Bu yaklaşım, düşmanın tahriki üzerinden Yahudilere manevra alanı yaratacak hamleler yapmasını sağlayarak, Yahudilerin önce politik sonra silahlı yöntemlere başvurmasını kolaylaştırmayı öngörmekteydi.⁸⁸ Anılan yaklaşım bağlamında askeri güç de savunma kapasitesiyle orantılı olarak ele alınmış, yani savunma, başka unsurlara daha az yer vererek büyük ölçüde askeri güçle tanımlanmıştır.⁸⁹ Yahudilerin askeri gücü belirleyici kabul etmeleri, anlaşma ve çözümün bu şekilde mümkün olacağını düşünmeleriyle yakından ilişkili olmuştur.⁹⁰

Çatışmalar tırmanıp 1948 Savaşı'na dönüştükten sonra savaş, izole olmuş Yahudi yerleşimlerini bir araya getirmek için irtibatlarının sağlanması, devlete yeni topraklar katılması, savunulabilir sınırlar tesis edilmesi, 5. kol olarak görülen İsrail'deki Arap nüfusunun silahlı mücadele ve sürgünle azaltılması anlamına gelmiştir. Ben Gurion'a göre zaten savaş ortamı olmaksızın bu amaçlara ulaşmak imkânsızdır.⁹¹

Savaşın gerekliliği, ele geçirilen ve BM taksim planı dışında kalan yerler de dâhil olmak üzere, ele geçirilecek topraklardan çekilme olmayacağını ifade edilmesiyle pekiştirilmiştir. Bu yaklaşımın devamı olarak, Filistin sorununa güç kullanarak çözüm getirileceği, yeni bir savaşın kaçınılmaz olduğu ve diplomatik-siyasi bir çözümün mümkün görünmediği vurgulanmıştır. Siyasi bir

84 Amnon Kopeliouk, "New Light on The Israeli-Arab Conflict and The Refugee Problem and Its Origins", *Journal of Palestine Studies*, C. 16, No. 3, Spring 1987, s. 18; Ben Soentendorp, *The Dynamics of Israeli-Palestinian Relations*, s. 33.

85 David Tal, *The War in Palestine 1948*, s. 33.

86 Meron Benvenisti, *Sacred Landscape: The Buried History of The Holy Land Since 1948*, (California: University of California Press, 2002), s. 120.

87 Gabriel Sheffer, "The Confrontation Between Moshe Sharett and David Ben-Gurion", *Zionism and Arabs: Essays*, Samuel Almog (der.), (Jerusalem: Zalman Shazer Center, 1983), s. 127, 133.

88 Yosef Gorny, "Zionist Voluntarism in The Political Struggle: 1939-1948", s. 84.

89 Zaki Shalom, *Ben-Gurion's Political Struggles 1963-1967*, (New York: Routledge, 2006), s. 91.

90 Simha Flapan, *Zionism and the Palestinians*, (London: Croom Helm, 1979), s. 142-144.

91 Benny Morris, *1948*, s. 397-398; Jonathan Cook, *Blood and Religion*, (London: Pluto Press, 2006), s. 107.

amaca silah yoluyla ulaşmak için çaba gösterildiğinden, savaşın ve sorunların diplomatik yollarla sona erdirilmesi, toprak tavizini gerektireceğinden amaca uygun görülmemiştir. Ayrıca, Filistinli mültecilerin evlerine dönüşüne izin verilmeden ve 1947 taksim planı hatlarına geri çekilinceye kadar Arapların İsrail'in meşruiyetini tanımayacağı bilindiğinden ve bu taleplerin yerine getirilme imkânı olmadığından, barış ihtimali zaten bir seçenek oluşturmamıştır.⁹²

Bunlara ek olarak, Arap liderlerinin hem barış istemediği düşünüldüğünden hem de barışa eğilimli olabilecek olanların da karşı duramayacakları güçlü bir iç baskı altında buldukları kabul edildiğinden, barışın bir seçenek olarak ele alınması imkânı yoktu. Bu bağlamda, barış kavramına güvenliğin garantisini olarak bakılmadı. Aksine varoluşsal tehdit algısıyla, dünyada savaşa izin verildiği sürece, savaş, gerçekçi bir seçenek olarak kabul edildi.⁹³ Gelişen nokta itibarıyla da üzerinde çalışılabilir bir barış taslağı geliştirilmedi ve 1948 Savaşı'nın yarattığı toprak ile demografiye ilişkin statüko hiç tartışmaya açılmadı.⁹⁴ Bunun yerine, savaş sırasında ve sonrasında Yahudilerin Filistin topraklarında varlıklarını sürdürmeleri için ABD'deki Yahudilerin siyasi ve ekonomik desteği, stratejik olarak, Araplarla yapılacak barıştan daha değerli görüldü. Böylece "savaş yok, barış yok" ifadesi genel geçer yaklaşımı oluşturdu.⁹⁵

Bu toplamda, siyasi beklentilerin savaş bağımlısı olduğu, siyasi amaçların askeri başarılarla birlikte kurgulandığı ve başarı kazandıkça çıtanın yükseldiği esnek bir planlama görülmektedir. Planlamada düşmanın yenilmesi veya güç kullanımı üzerinden davranışında değişiklik oluşturulması asgari talep olurken, ideal olan düşmanın yok edilmesi şeklinde belirginleşmektedir. Barış, amaç ve seçenek durumunda olmamış, savaşı takviye etmek için zaman kazanma manevrası rolü oynamıştır.

3.4. Toplumun Savaşa İlişkilendirilmesi

Savaşın hem varoluşun hem de siyasi amaçlara ulaşmanın yapı taşı olarak konumlandırılması, Yahudi toplumunun da bu yönde harekete geçirilmesini kaçınılmaz kılmıştır. Öncelikli olarak, sıfır toplamlı oyun kabulü bağlamında, çatışmanın çözümsüzlüğü ve kaçınılmazlığı güvenlik politikasına dönüştürülmüş ve Yahudi toplumu bu seçeneksizliğe inandırılmıştır.⁹⁶ Ayrıca ikinci bir Holokost etkisi hedeflenerek, Yahudiler aleyhindeki her türlü olumsuz yaklaşım, ulusun savaşa hazırlığının kolaylaştırılması doğrultusunda kullanıl-

92 David Tal, *The War in Palestine 1948*, s. 281, 474; Ben Soentendorp, *The Dynamics of Israeli-Palestinian Relations*, s. 32.

93 David Tal, "David Ben-Gurion's Teleological Westernism", s. 355.

94 Shlomo Ben-Ami, *Scars of War, Wounds of Peace*, s. 14, 54; Soentendorp, *The Dynamics of Israeli-Palestinian Relations*, s. 32.

95 Alan Hart, *Zionism*, s. 100; Neil Lochery, *Why Blame Israel?*, s. 43.

96 Avi Shlaim, *The Iron Wall: Israel and Arab World*, (New York: W.W. Norton, 2001), s. 18, 36-39, 97.

mıştır.⁹⁷ Bu paralelde savaş süresince genel yaklaşım, toplumun düşünsel alt yapısında, olmak ya da olmamak mücadelesi yaratılması, ulusal mobilizasyonun sağlanması, seçeneksizliğin kabulü üzerinden toplumun hemen reaksiyon üretecek yüksek gerilim seviyesinde tutulması olmuştur.⁹⁸

Savaşma isteği ve gerekliliğini besleyecek toplum desteğinin kazanılmasının önemi nedeniyle, devlet otoritesi ve merkezi güç, artan bir şekilde ulusal birliğin sosyal ve siyasal anlamda güçlendirilmesi için kullanılmıştır. Yahudi toplumu etkin ve kapasiteli bir bürokrasiyi işletebilen yapısıyla, ulusal kaynakları harekete geçirmekte zorlanmamıştır. Aynı paralelde toplumsal organizasyonlar ekonomik faaliyetlerle birlikte tanımlandığı için kaynak kullanımının etkinliği, güvenlik politikalarının üretimi için elverişli alt yapıyı desteklemiştir.⁹⁹

Toplumun savaşla harmanlanması sürecinde Filistin topraklarında kurulan Yahudi devletine kimlik ve anlam kazandırılması maksadıyla, Bağımsızlık Savaşı'na da ayrı bir siyasi/toplumsal kimlik ve anlam yüklenmiştir. Bu savaş, Filistin'deki Yahudilerin diasporadaki Yahudilerden ve onların kültüründen ayrı olduğunun vurgulanması için Yahudi savaşı (*Jewish War*) değil İbrani savaşı (*Hebrew War*) olarak adlandırılmış, burada savaşanlar da 2. Dünya Savaşı'nda savaşan Yahudi askerlerinden (*Jewish Soldier*) ayırt edilmek için İbrani askeri (*Hebrew Soldier*) olarak ifade edilmişlerdir. Böylece Filistin toprağı için yapılan savaş, özel bir kimliğin başlangıcını da oluşturmuştur.¹⁰⁰

Savaşı ve toplumu bir araya getiren çabanın, her Yahudiyi davanın bir askeri olarak tanımladığı ve tüm toplumu silah arkadaşlığı bağlamında bir araya getirerek hem milliyetçi duyguların hem de güvenlik kavramının hayatın her aşamasında bulunmasının sağlandığı görülmektedir. Böylece savaş, Filistin'deki Yahudiler özelinde tüm Yahudilerin savaşı haline de getirilerek, 'savaşan bir ulus' yaratılması amaçlanmıştır. Kendine has değerler üzerinden yaratılan ve bu uğurda savaşan fedakâr bir toplum tesis edilmesinin amaçlandığı ve Filistin'e özel bir Yahudi milliyetçiliğinin güçlendirilmeye çalışıldığı süreçte gözlemlenebilmektedir.

3.5. Toprakların Yahudileştirilmesi

Ben Gurion için savaş, sadece küçük Yahudi devletinin bekası için önemli değildi, savaş aynı zamanda Filistin'i fethetme, sahip olma ve yerleşme anlamı taşıyordu. Siyonist hareketin 60 yıldır Filistin'i kolonileştirme çabasının ye-

97 Donald Neff, *Warriors For Jerusalem*, (Vermont: Amana Books, 1988), s. 116; John Cooley, *Green March, Black September*, (London: Frank Cass, 1973), s. 161.

98 Alan Dowty, *Israel-Palestine*, (Cambridge: Polity Press, 2005), s. 293-296.

99 Moshe Naor, "Israel's 1948 War As A Total War", s. 243; David Tal, "David Ben-Gurion's Teleological Westernism", s. 124-125.

100 Uri Cohen, "Unrevealing The Wars of 1948", *Jewish Social Studies*, C. 18, No. 3, İlkbahar/Yaz 2012, s. 121.

tersiz kaldığını söyleyen Ben Gurion, Filistin'in Yahudileştirilmesinin savaşın tarihi bir fırsat olarak kullanılmasyla başarılacağını kabul etmişti.¹⁰¹ Bu doğrultuda, savaş görüntüsü altında yerel nüfusun %80'inin yerinden edilerek Yahudi devletine yaşam sahası açılması için askeri planlar geliştirildi.¹⁰² A, B, C planları Yahudilerin kendileri için istedikleri topraklarda çoğunlukta olan Filistinlilerle nasıl başa çıkılacağına dair iken, Plan D onları bu topraklardan göndermeye yönelik olarak hazırlandı. Plan dahilinde zorunlu transferi destekleyen ve gayri ahlaki bulmayan Ben Gurion, transfer için en uygun ortamın savaşla birlikte sağlanacağını öngörerek, planı bu yaklaşımla birlikte okudu.¹⁰³

Filistinlilerin gönderilmesi devletin yaşam sahasına kavuşması için hayati önemdeydi. Zira 1947 yılında Yahudiler tarihi Filistin'in %5'ini, sonradan İsrail'e dönüşen toprağın ise %7'sini kontrol eder durumdaydılar.¹⁰⁴ 1948 yılına gelindiğinde ise İngiliz manda yönetimi altında bulunan Filistin topraklarında Yahudilerin sahip olduğu pay sadece 1,700 km² idi, oysa anlamlı bütünlüğü olan bir devlet kurmak için 15,000 km² toprağa ihtiyaçları vardı.¹⁰⁵ Ayrıca, Arapların yaşadığı bölgeler İsrail'in geleceği için tehdit olarak görülüyordu.¹⁰⁶ Ben Gurion'un düşüncesinde devlet fikrinin ve niteliğinin oturmasıyla, transferin gerekliliği, geri dönmelerine izin vermeyecek şekilde sürgün fikrine dönüştü. Gerçeklerin bilerek yanlış betimlenmesi üzerinden de Filistin coğrafyasındaki Arapların demografik durumlarının güç kullanılarak dönüştürülmesi yöntem olarak benimsendi.¹⁰⁷

Bu gereklilikler bağlamında siyonist liderler ve subaylardan oluşan 11 kişilik bir grup, 10 Mart 1948'de Filistinlilerin ülkenin geniş bir kesiminden sistematik olarak sürülmesi yönünde hazırlık yapılmasına ilişkin olarak, savaş Arapların başlattığı, çatışmaları kaybederek kaçtıkları ve geri dönüşlerine izin verilmeyeceği tezini esas alan askeri emirleri ilgili birimlere gönderdi.¹⁰⁸ Tasvir edilen bu amaç-yöntem ilişkisi doğrultusunda, Filistin topraklarının Yahudileştirilmesi uygulamasının askeri aşaması da Yahudi yerleşimlerinin büyük bir zincir ve ağ halinde birbirine bağlanması ve sınırdaki, Negev'deki, sahillerdeki, Kudüs kori-

101 Shlomo Ben-Ami, *Scars of War, Wounds of Peace*, s. 45; Nur-eldeen Masalha, "On Recent Hebrew and Israeli Sources For The Palestinian Exodus, 1947-1949", *Journal of Palestine Studies*, C. 18, No. 1, Sonbahar 1988, s. 126.

102 Jonathan Cook, *Disappearing Palestine*, (London: Zed Books, 2008), s. 102.

103 Ilan Pappé, "The 1948 Ethnic Cleansing of Palestine", *Journal of Palestine Studies*, C. 36, No. 1, Sonbahar 2006, s. 6-7; Shlomo Ben-Ami, *Scars of War, Wounds of Peace*, s. 26.

104 Oren Yiftachel, "Creeping Apartheid in Israel-Palestine", s. 15.

105 Walid Khalidi, "Reconquista of Palestine", *Journal of Palestine Studies*, C. 39, No.1, Sonbahar 2009, s. 26.

106 Mordechai Bar-On, *In Pursuit of Peace: A History of The Israeli Peace Movement*, (Washington D.C: United States Institute of Peace, 1996), s. 4-5.

107 Nur Masalha, "A Critique on Benny Morris", *The Israel-Palestine Question*, Ilan Pape (der.), (New York: Routledge, 1999), s. 188.

108 Ilan Pappé, "The 1948 Ethnic Cleansing of Palestine", s. 6.; Ahron Bregman, *Israel's Wars, 1947-1993*, (New York:Routledge, 2000), s. 20.

dorundaki ve diğer tüm stratejik noktalardaki yerleşimlerin, askerlerin bünyesinde barındırıldığı türden yerleşim yerleri olması üzerine oturtuldu.¹⁰⁹

Operasyonel sürecin devam ettiği esnada birbirlerine muhalif olsalar bile, Filistin'deki Yahudi siyasi ve askeri çevreleri, Arapsız bir Yahudi devleti arzusunda ve onları tahliye zorlayacak güç kullanma yöntemleri konusunda uzlaşma içinde olmuşlardır. Ayrıca, savaş sırasında amaç edinilen topraklar üzerinde yer alan Filistinlilerin izlerinin silinmesi de bu uzlaşma çerçevesinde stratejik seviyede önemsenmiştir.¹¹⁰

1948 Savaşı'nda ele geçirilen toprakların %65-75'i Arapların mülkiyetinde bulunduğundan, Arapların gelecekte haklarını savunmaları için belge olabilecek herhangi bir dokümanın oluşturulmasından kaçınılmıştır.¹¹¹ İsrail topraklarında Filistinlilerin barınacağı kamplar kurulmasına izin verilmezken, Filistinlilerin yaşadığı bölgelerde Yahudi yerleşimlerinin bulunması yaklaşımı benimsenmiştir. Mültecilerle ilgili İsrail kanunlarında resmi bir statü tanımlaması yapılmamış, onlarla ilgili resmi bir birim oluşturulmamış ve mevcut Arap köylerinden toprak kiralamalarına izin verilmemiştir.¹¹²

Filistin topraklarının Yahudileştirilmesi, toprak tavizi vermek bir yana mevcudun ötesinde kazanmayı hedefleyen bir arayış olduğundan, Ben Gurion, taksim planındaki sınırları beğenmediği gibi 1949 ateşkes anlaşması sonrasında ulaşılan noktayı da beğenmemiştir.¹¹³ Bu toplam içinde, Filistin topraklarındaki yerli nüfusun Filistinliler değil, Araplar olarak tanımlanmasının, onları Arap devletleriyle ilişkilendirip gidecekleri yeri göstermekle ilgili olduğu dikkat çekmektedir.

3.6. Büyük Aktörlerle İlişkiler

Ben Gurion, her savaş ve çatışmanın hem cephede hem de tarihte yazılacağını bilen ve buna göre hareket eden bir realizme sahip bir lider olarak,¹¹⁴

109 Don Peretz, *Israel and Palestinian Arabs*, (Washington D.C: Middle East Institute, 1958), s. 156.

110 Nur-eldeen Masalha, "On Recent Hebrew and Israeli Sources For The Palestinian Exodus, 1947-1949", s. 125; Ghazi Falah, "The 1948 Israeli-Palestinian War and Its Aftermath: The Transformation and De-Signification of Palestinian Cultural Landscape", *Annals of Association of American Geographers*, C. 86, No. 2, Haziran 1996, s. 257.

111 Ilan Peleg, "Israel As A Liberal Democracy: Civil Rights in The Jewish State", *Review Essays in Israel Studies*, State University of New York Press, Albany, 2000, s. 69.

112 Alexander Bligh, "Israel and The Refugee Problem: From Exodus to Resettlement, 1948-1952", *Middle Eastern Studies*, C. 34, No. 1, Ocak 1998, s. 142.

113 Gordon Elliott Rayfield, *The Righteous Executioners: A Comparative Analysis of Jewish Terrorists of 1940s and Palestinian Terrorists of 1970s*, City University of New York, 1980, s. 159 (Yayınlamamış Doktora Tezi); Shlomo Ben-Ami, *Scars of War, Wounds of Peace*, s. 54.

114 Benny Morris, "Making History: Israeli President Shimon Peres Reflects on His Mentor, His Peace Partner and Whether The State of Israel Survive", *Tablet Magazine*, 26 July 2010, <http://tabletmag.com/jewish-news-and-politics/40409/making-history> (Erişim Tarihi 23.01.2015)

büyük aktörlerle ilişkileri bu hassasiyet çerçevesinde ele almıştır. Filistin'deki Yahudiler İngiltere'yi buradan çıkarabileceklerine inanmıyorlardı ve aslında böyle bir girişimleri de yoktu. İngiltere'nin Siyonizmin gereklerine göre hareket etmesi halinde müttefik olarak kabul edilebileceği gerçeğine rağmen, asıl amaç ABD'yi müttefik haline getirip, onun üzerinden İngiltere'yi etki altına almaktı. Bu sırada İngiltere rahatsız edilmeli, ancak kısıktılmamalıydı. Aksi halde İngiltere, Filistin'deki Yahudi toplumunu ezebilir ve amaca ulaşılmasını güç kullanarak engelleyebilirdi. O nedenle *Irgun*'un yapacağı saldırılar, dünyanın ilgisini çekecek boyutu aşmayacak dozda, olayların dünya kamuoyu tarafından görülebilir hale getirilmesini sağlayacak formda planlandı. Bir nevi, bu saldırılara davanın gündeme getirilerek savunulması görevi verildi. Saldırı dozu konusunda dikkat edilen bir başka husus da Yahudi silahlı mücadelesinin terörizm, şiddet ve uluslararası izolasyona evrilmesinin önlenmesiydi.¹¹⁵

Yahudilerin kendi kaderlerini belirleyebilmeleri için önce İngiltere'nin devre dışı bırakılmasına ihtiyaç vardı; çatışmanın şekli ve yönünün belirlenmesinde bu aşama stratejik başlangıç noktasını oluşturuyordu. Bu kapsamda genel strateji; 1) Amerikan Yahudilerinin harekete geçirilerek Washington'un baskı altına alınması, ABD'nin de Londra'ya baskı uygulamasının sağlanması; 2) ABD Yahudilerinin fonlarıyla Avrupa'dan yoğun yasadışı Yahudi göçünün gerçekleştirilmesi; 3) İngilizlerin zavallı, zulme uğramış Yahudilerin Filistin'e gelişini engellediği yönünde propaganda yapılması; 4) Yeni seçilen ABD Başkanı Harry Truman'ın desteğini kazanmak için Biltmore Programı üzerine tesis edilmiş bir taksim planının formüle edilmesi; 5) *Irgun* ve *Lehi* örgütlerinin hali hazırda devam eden İngiliz karşıtı silahlı eylemlerinin yanı sıra, İngiltere'nin Filistin topraklarından ayrılmasına yönelik diğer arayışlar üzerine oturtulmuştu.¹¹⁶

Yahudilerin amaçlarına yönelik müttefik arayışı ve İngiltere ile ABD'den beklentileri kendi siyasi amaçlarının gerçekleştirilmesi doğrultusunda olmuştur. Bunun ötesinde ve Batı konsepti dışında bir müttefik arayışı olmamıştır.¹¹⁷ Batıya özellikle ABD'ye yaklaşma bağlamında, ABD'den askeri yardım talep edilmiş ve ABD görevlileri, bölgesel savunma planlarını İsrail üzerine yapmaları için davet edilmiştir.¹¹⁸ Ancak askeri müttefiklik yapısı içinde ABD'nin yanında yer alınmak istense de hareket özgürlüğüne kısıtlama getirecek her türlü şarta karşı olunmuştur. Bu nedenle, ABD tarafından yapılan güvenlik paketi teklifi reddedilmiş, sadece silah anlaşmasına yeşil ışık yakılmıştır.¹¹⁹

115 Gordon Elliott Rayfield, *The Righteous Executioners*, s. 152-154; Efraim Karsh, *Israel*, s. 24.

116 Walid Khalidi, "Reconquista of Palestine", s. 34-35.

117 Joel Beinin, *Was The Red Flag Flying There: Marxists Politics and The Arab-Israeli Conflict in Egypt and Israel 1948-1965*, (Los Angeles: California University Press, 1990), s. 172.

118 Peter L. Hahn, *Caught in The Middle East*, (Chapel Hill: The University of North Carolina Press, 2004), s. 77.

119 Livia Rokach, *Israel's Secret Terrorism: A Study Based on Moshe Sharett's Personnel Dairy and Other Documents*, (Massachusetts: AAUG, 1986), s. 44.

Yahudilerin Filistin coğrafyası üzerindeki siyasi beklentileri ve düşman kabulleri nedeniyle Ortadoğu'da bir müttefik arayışına girmediği, hem meşruiyetini hem de amaçlarına ulaşmak için gerekli desteği ve yardımı Batıda aradığı, süreçte izlenebilmektedir. Aynı süreçte Arapların kendi davalarını Batılı çevrelerde savunmakta Yahudiler kadar başarılı olamadıkları görülmektedir. Arapların bulunulan coğrafyada kendi mevcudiyetlerini doğal bir hak olarak görmelerinin ve bunun Batı tarafından da kabul edileceğini düşünmelerinin, Yahudiler karşısındaki zafiyetleri olduğu söylenebilir. Yahudilerin 2. Dünya Savaşı sonrasındaki dünyadaki ve Ortadoğu'daki konjonktür ile hakim aktörün kim olacağını iyi okumuş olmalarının bu farkı yarattığı söylenebilir.

4. Bağımsızlık Savaşı'nın Taktik Boyutu

Taktik, bir stratejiye ulaşmak için seçilecek yöntemin ne olduğu sorusuna cevap aramaktır. Bu çerçevede, savaşa ilişkin unsurları ve araçları, belli bir amaca ulaşmak için etkinlikle kullanma ve yönetme sanatı olarak tanımlanabilir. Daha dar askeri anlamda ise özellikle düşmanla temas anında askeri güçleri savaş alanında sevk etmek ve operasyonları organize etmek şeklinde ifade edilebilir. Filistin topraklarında bir Yahudi yurdu kurulması arzusu siyasi bir hedef olarak ortaya konduktan, askeri yöntemlerle amaca ulaşma arayışına sabitlenildikten ve stratejinin çerçevesi dini, tarihi, siyasi ve konjonktürel kabullerle çizildikten sonra, sahadaki uygulama aşaması da bu kabullere göre şekillendirilmiş ve araç-amaç ilişkisi tanımlanmıştır.

Taktik aşamanın esaslarının oluşumu savaşın epey öncesine dayanmaktadır. Daha sonra Filistin'deki Yahudi toplumunun lideri olacak olan Ben Gurion, 1906'da Filistin'e geldikten sonra, Yahudilerin mevcudiyetinin yerel unsurlara karşı savunulmasını amaç edinen, "Judea kan ve ateşe bulandı, Judea kan ve ateşten yükselsin" ilkesini benimseyen, 1909'da Yahudi yerleşimlerini korumak için kurulan Bar-Giora grubunun *Hashomer* (gözcü) yapılanmasını, Yahudi silahlı unsuru olarak müşahede etmiştir.¹²⁰ Bu savunma esaslı durumda bile Ben Gurion, başlarda sıfır toplamlı yaklaşıma eğilim göstermemiştir. O, Yahudi egemenliği arttıkça Arapların topraklarından taviz verme konusunda hemfikir olacaklarını farz etmiştir. Ancak, 1910'lara gelindiğinde askeri gücün işlevini daha iyi görmeye başlamıştır. Bu farkındalık döneminde 'embriyonik caydırma teorisi'ni geliştirmiştir. Teoriye göre, askeri gücün Arapların Filistin topraklarındaki Yahudi yerleşimlerini fiziki olarak yok etmesini engelleyebilmesi ve onları toprak tavizine zorlaması öngörülmüştür. Bu aşama, Ben Gurion'un gelecekteki muhtemel çatışmayı olasılık şeklinde ele alan, üzerinde karar verilmiş ve planlanmış bir sürece sabitlenmediği ve Araplarla bir çatışma halinde bile işbirliği elde edilebileceği ihtimali gördüğü bir

120 Ian S. Lustick, "Changing Rationales For Political Violence in The Arab-Israeli Conflict", *Journal of Palestine Studies*, C. 20, No. 1, Sonbahar 1990, s. 56.

dönemdir.¹²¹ Ancak zaman ilerledikçe, Araplara yönelik indirgemeci olmayan yaklaşımının, güvenlik konuları daha fazla ön plana çıkmaya başlayınca farklılaştığı ve güvenliğin morali yüksek tutarak ya da dua ederek değil, makineli tüfekle sağlanacağını altını çizme konumuna taşındığı görülmektedir.¹²²

1920-1929 arasındaki Arapların Yahudi topluma yönelik saldırıları, 1929 ve 1936-1939 yıllarındaki Filistinlilerin Yahudilerin Filistin topraklarında bulunmalarından duyduğu memnuniyetsizliğin ve kendi topraklarına sahip olma isteğinin açığa vurulduğu eylemler, Yahudilerin yerel Araplara karşı duruşunu netleştirmiştir. Tırmanmada gelinen noktada belirleyici köşe taşı, daha organize bir Yahudi silahlı savunma birimi olarak *Haganah*'ın 1920'de kuruluşu olmuştur. 1946 yılına kadar *Haganah*'ın taktik hazırlığı, yerel halk tarafından başlatılan ayaklanmalarla mücadele etmekle sınırlıdır. Askeri planlar karşı tarafa saldırılar yapılması esasına göre hazırlanmış olsa da amaç, Yahudi toplumunun güvenliğini pasif savunma yöntemleriyle garanti altına almakla mahdut kalmıştır.¹²³

Haganah'ın yanı sıra Filistin'deki Yahudilerin güvenliğine ilişkin olarak faaliyet yürüten *Irgun* (1931) ve *Lehi* (1940) örgütleri de suikast, resmi kuruluşlara, ulaşım ve haberleşme altyapısına saldırı yoluyla Filistin'deki Yahudi toplumunu harekete geçirmeyi ve kendilerine olan güveni tesis etmeyi amaç edinmişlerdi. Ancak bu örgütlerin silahlı faaliyetlerinin tamamını bir stratejinin planlanmış gereği olarak yürüttüklerini söylemek zordur. Faaliyetler bazen stratejinin gereği olarak bazen de ani gelişen fırsatlar ve hedefler doğrultusunda uygulanmıştır.¹²⁴ Bu örgütlerin stratejik arayışlara katkısı, 2. Dünya Savaşı'ndan sonra Araplar ile Yahudiler arasındaki sorunun gevşeme göstermesi nedeniyle Yahudi fraksiyonları arasında görüş ayrılıklarının ortaya çıkması olasılığının önlenmesi aşamasında olmuştur. Bu süreçte Arap suç çetelerinin Arapları ve Yahudileri hedef aldıkları küçük birkaç olay abartılarak, Araplara karşı orantısız misillemelerle taraflar arasındaki çatışma halinin devamlılığı sağlanmıştır.¹²⁵ Çatışmaya duyulan ihtiyaç hem amaçlara ulaşabilmek için gerekli ortamın oluşturulması hem de toplumsal konsolidasyonun güçlendirilmesi anlamında önemsenmiştir.

Çatışmalarda ilk reaksiyon ve reaksiyonun düşman üzerinde bırakacağı caydırıcı-moral bozucu etki, askeri uygulamaların bir bileşeni olarak konumlandırıldıktan sonra, çatışmada gerekli olan şeyin acımasız ve güçlü bir tepki olduğu belirlenmiştir. Zamanlama, vuruş noktası ve kayıplar konusunda

121 Ofira Seliktar, *New Zionism and The Foreign Policy System of Israel*, s. 66.

122 Nur Masalha, *Expulsion of The Palestinians: The Concept of Transfer in Zionist Thought, 1882-1948*, (Beirut: Institute for Palestinian Studies, 1992), s. 107-108.

123 David Tal, "Between Intuition and Professionalism", s. 889-890.

124 Gordon Elliott Rayfield, *The Righteous Executioners*, s.158- 159.

125 Saleh Abdel Jawad, "The Arab and Palestinian Narratives of The 1948 War", *Israeli and Palestinian Narratives of Conflict*, Robert I. Rotberg (der.), (Bloomington: Indiana University Press, 2006), s. 82.

bir kesinliğe ihtiyaç olduğu, aksi takdirde reaksiyonun etkisiz kalacağı öngörülmüştür. Eylem sırasında ise suçlu ve masum ayrımı önemsenmemiştir.¹²⁶ Arapların sadece gücün dilinden anlayacağı, Yahudi askeri gücü ve caydırıcılığının Yahudi devletinin ortaya çıkışını ve devamlılığını sağlayacağı, gücün korunmasının barıştan daha önemli olduğu, ancak askeri güçle elde edilebilecek caydırıcılığın Arapları barışa zorlayabileceği, Yahudi halkının kurtuluşunun (devletleşme) sahada fiili gerçekler yaratılarak başarılacağı kabulleri, çatışma sürecinin ayrılmaz unsurları haline getirilmiştir.¹²⁷

Böylece, “düşmanla diyalogu sadece savaş meydanında mümkün gören” bir anlayış süreci etkisi altına aldıktan sonra, silahlı yapılar saldırgan karakterde düzenlenmeye başlanmış, kibbutzlarda günlük yaşam düzeni tarımsal ve askeri amaçlara hizmet edecek şekilde yeniden kurgulanmıştır.¹²⁸ Yahudi şehir ve köylerinin liderleriyle, çatışmalar sırasında sivillerin ihtiyaçlarının karşılanması hususundaki organizasyonun en iyi şekilde yapılmasını sağlamak için doğrudan ve sürekli bir iletişim kanalı kurulmuştur. Bu düzenlemelere paralel olarak, diğer taraftan da çatışma hattında ve karma nüfusa sahip şehirlerdeki silahsız Arapların yerlerini terk etmeye başlamalarıyla, bu alanlar yerel *Haganah* komutanlarınca Yahudi mültecilerin yerleşimine açılmaya başlanmıştır.¹²⁹

Toplumsal organizasyon faaliyetleri çatışmaya ilişkin planlamalarla birlikte ele alınmıştır. Çatışma durumunun ani gelişen imkânlar ve hedefler kapsamında çıkarılarak planlı bir amaca yönlendirilmesi ve siyasi beklentilerin askeri yöntemler üzerinden sahaya etkin bir şekilde aktarılması, Plan C ile sağlanmıştır. Planda, Arap direncini başlangıç aşamasında kırmayı sağlayacak, yenilerinin baş göstermesini engelleyecek ve Arap kitlelerini destek vermekten caydıracak saldırı esaslı bir taktik benimsenmiştir. Bu çerçevede, cezalandırıcı tarzda misilleme saldırılarına önem verilmiştir. Saldırıların mümkün olan en geniş bölgeyi etkileyecek şekilde uygulanması öngörülmüş, saldırı bölgeleri olarak Arapların kendilerini güvende hissetmelerine engel olacak şekilde geri bölgelerdeki zayıf noktalar ve bağlantı kesimleri seçilmiştir. Hedefler, siyasi askeri ve ekonomiye ilişkin Arap figürlerinin yanı sıra bu bağlamda değerlendirilen maddi unsurlar olmuştur.¹³⁰

Plan bağlamında yaşanan çatışmalarda *Haganah*, *Irgun ve Lehi*'in amacı Filistinlilerle savaşarak onları yenmek ve Filistin'i terk etmelerini sağlamaktır. Bu amaç, “her yer cephe”, “Filistinlilerin ulaşım ve ticaretinin tümüne saldırı” ve “başka hiçbir şeye bakmadan, geniş bir alanda, merhametsizce saldırı”

126 Israel Tal, *National Security*, s. 25-126; Jonathan Cook, *Blood and Religion*, s. 31.

127 Ben Soentendorp, *The Dynamics of Israeli-Palestinian Relations*, s. 33, 36; Joseph Heller, *The Birth of Israel 1945-1949: Ben Gurion and His Critics*, (Gainesville: University of Florida Press, 2003), s. 114.

128 Henry Cattán, *The Palestine Question*, s. 315; Shlomo Ben-Ami, *Scars of War, Wounds of Peace*, s. 34.

129 David Tal, *The War in Palestine 1948*, s. 29; Arnon Golan, “The Politics of Wartime Demolition and Human Landscape Transformation”, *War in History*, C. 9, No. 4, Ekim 2002, s. 435.

130 Walid Khalidi, “Plan Daler”, s. 20-21.

sloganlarında kolaylıkla gözlenebilmektedir. Çatışmanın bu aşamasının siyasi amaçlarla ilişkili kısmını, Ben Gurion'un "saldırıları sırasında kesin bir vuruş yapmaya hazırlanmalıyız, yani, bizim insanlarımızın onların yerini alması için ya kasabaları tahrip edeceğiz ya da yerleşiklerini süreceğiz" ifadesi tanımlı hale getirmektedir. Bu safhadaki çatışmalarda Filistinlileri kaçmaları veya sürülmeleri ile taksim planı ötesinde toprak kazancı, beklenen askeri başarıyı oluşturduğu için, anlık gelişen durumlara karşı reaksiyon üretilmesi anlamına gelen 'gündelik güvenlik' anlayışı yeterli olmuştur.¹³¹

Plan C ile çatışmanın niteliğini belirlenirken, diğer yandan da bu gerekliliğe göre Ekim 1947 tarihinden itibaren insani ve ekonomik kaynaklar sevk edilmeye, Aralık 1947'den itibaren de askeri amaçla personel hareketliliğine başlanmıştır. Bu organizasyon daha sonra devletleşmeyle birlikte Savunma Bakanlığı Askere Alma Merkezi'ne devredilecek olan, Yahudi Ajansı ve Yishuv Ulusal Komitesi tarafından kurulan Ulusal Hizmet İçin Toplanma Merkezi tarafından yapılmıştır. Ayrıca Filistin'deki Yahudi Toplumu (*Yishuv*) Ulusal Enstitüsü savunmaya ilişkin taktik detayları içeren ulusal savunma rejiminin tanıtımını yapmaya başlamış, savaş zamanında ihtiyaç duyulacak birlik ve dayanışma duygusunun güçlendirilmesi ve savaş yükünün eşit bir şekilde paylaşılması için toplum fertleri, belediye acil durum hizmetlerinde gönüllü olmaya çağırılmıştır.¹³²

Tüm bu askeri yaklaşım, yöntem ve hazırlıklar, Ben Gurion'un "harekete geçtiğimizde hiçbir şeyin bizi durdurmasına izin vermeden güçlü ve acımasız şekilde savaşmalıyız" anlayışının gerçekleşmesini kolaylaştıran bir zemin sağlamıştır. Gerçekleştirme aşamasının sahaya yansımaları Plan D olmuştur. Plan C'yi pekiştirmek için onun üzerine kurgulanan Plan D'nin taktik amacı; Yahudi devleti sahasının kontrolünü sağlamak, Yahudi yerleşimlerinin bulunduğu alanın hâkimiyetini kazanmak, sınırlar dışındaki silahlı unsurlar üzerine odaklanmak, yerleşimleri ve hayati ekonomik unsurları korumak, sınır içinde ya da dışındaki düşman üslerine ve ikmal yollarına planlı saldırılar düzenlemek, önemli noktaları işgal etmek, düşmanın cepheden saldırı düzenleme kabiliyetini kırmak ve kapasitesini sınırlamaktır. Plan D'nin temel amaçlarından biri de sınırların içi yanı sıra dışarısına da odaklanmaktır.¹³³ Her iki alana da odaklanma, Yahudi silahlı güçlerinin tüm ülkeyi veya büyük bir bölümünü ele geçirmesini ve işgalini sürdürmesini, Yahudi toplumunun ve yerleşim yerlerinin güvenliğinin sağlanması bağlamında zorunlu hale getiriyordu.¹³⁴

131 Amnon Kopeliouk, "New Light on The Israeli-Arab Conflict and The Refugee Problem and Its Origins", Şubat 1996, s. 60.

132 Moshe Naor, "Israel's 1948 War As A Total War", s. 243-246.

133 Simha Flapan, "The Palestinian Exodus of 1948", s. 8; Walid Khalidi, "Plan Dalet", s. 24-26.

134 Mike Berry and Greg Philo, *Israel and Palestine: Competing Histories*, (London: Pluto Press, 2006), s. 27.

Böylesine geniş bir sahayı kontrolü altına alma gerekliliği nedeniyle, Filistinlilerin ötelenmesinin kaçınılmazlığı ortaya çıktıktan sonra, çatışma sahasının mümkün olduğunca genişletilerek onların buldukları yerleri terk etmeye güç kullanılarak zorlanmaları bir mecburiyet halini aldı. Askeri gereklilik olarak ortaya çıkan bu durum aslında, büyük ve düşman bir Arap kitlesinin ortasında Yahudi devletin yaşayamayacağı düşünülmesinin doğal bir sonucunu oluşturmuştur.¹³⁵ Entegrasyonun değil, homojen bir Yahudi yurdunun hedeflendiği şartlar altında güce başvurma yönteminin benimsenmesi, doğal olarak 'saldırgan savunma' yöntemini de taktik sürecin tanımlayıcısı konumuna taşımıştır.¹³⁶ Bu yöntemin kolaylıkla benimsenmesine etki eden bir diğer husus da askeri anlamda duyulan ihtiyacın yanında silahlı güçlerin büyük bölümünü oluşturan asker ve subayların *Haganah* teşkilatına mensup olması ve bu teşkilatın ani vuruşlar ile ilk vuran şeklindeki harekâtlara alışık olmasıdır.¹³⁷

Saldırgan savunma yönteminin şiddetlendirdiği çatışmaların savaşa evrilmesi ihtimali arttıkça, daha etkin askeri karşılık üretme ihtiyacı ortaya çıkmıştır. İhtiyaç karşısında benimsenen yaklaşım, maruz kalınan saldırılara karşı sert ve sınırlandırılmamış bir şekilde, hedef ayırımı gözetmeden reaksiyon gösterilerek, Arap dünyası nezdinde oluşabilecek zafiyet görüntüsüne engel olacak bir caydırıcılık tesis etmek yönünde olmuştur. Bu yaklaşımın altyapısının güçlendirilmesi için bir emir yayınlanarak, 1931 yılı sonrasında doğanların ülkeden ayrılması yasaklanmış, 1908-1932 yılları arasında doğanlar askeri hizmete çağrılmış, 19-23 yaş arası herkesin herhangi bir yer altı örgütü adres gösterilmeksizin (*Haganah*, *Irgun*, *Lehi*) milli hizmet saflarında yer alması istenmiştir.¹³⁸

Nisan 1948 itibarıyla Yahudi silahlı gücünün 50,000'i geçmesi sonrasında, Filistin köylerine yönelik olarak ara sıra yapılan saldırılar yerini geniş kapsamlı kalıcı sonuçlar doğuracak saldırılara bırakmıştır.¹³⁹ Yahudi ikmal yollarına müdahalenin önlenmesi için de Araplar tarafından iskân edilen yerler izole edilmeye başlanmıştır.¹⁴⁰ Çatışmalar sırasında Filistinlilerin buldukları topraklardan kolaylıkla kaçmalarını sağlayacak güzergahlar bırakılarak, köyün 3 yönden kuşatılması, halkın üzerine ateş açılarak kaçmalarının sağlanması,

135 Jonathan Cook, *Disappearing Palestine*, s. 26; Ari Shavit, "Survival of The Fittest", *Haaretz*, 8 Ocak 2004, <http://www.haaretz.com/survival-of-the-fittest-1.61345> (Erişim Tarihi 17.01.2015)

136 Fred J. Khouri, *The Arab-Israeli Dilemma*, (Syracusa: Syracuse University Press, 1985), s. 100, 137.

137 David Tal, "Between Intuition and Professionalism", s. 889.

138 David Tal, *The War in Palestine 1948*, s. 60-61; Joseph Heller, *The Birth of Israel 1945-1949*, s. 90.

139 Rashid Khalidi, *Iron Cage: The Story of The Palestinian Struggle for Statehood*, (Boston: Beacon Press, 2007), s. 133.

140 Arnon Golan, "The Politics of Wartime Demolition and Human Landscape Transformation", s. 435. 1948 Nisan ortasında 21.000 olan mobilizasyon yıl sonunda 100,000'e ulaşmış, Amerika, Kanada, Avrupa ve Güney Afrika'dan 4500 gönüllü Yahudi (*MACHAL*) yapılan yurt dışı faaliyetlerle savaşan saflara katılmıştır. Moshe Naor, "Israel's 1948 War As A Total War", s. 245-246.

kaçmaları için makul bir süre bırakıldıktan sonra evlere teker teker girilerek ve kaçmayanların öldürülmesi ile köy tamamen ele geçirildikten sonra köye dönmeye çalışanların da vurulması yöntemi, çatışmaların özel karakterini oluşturmuştur.¹⁴¹ Çatışmaların genel karakteri ise büyük çaplı korkutma, kuşatma uygulaması, köylerin ve yaşam alanlarının bombalanması, evlerin ve malların yakılması, evlerin tahrip edilmesi, geri dönüşü engellemek için tahrip edilen yerlerin mayınlanması, sürekli olarak kontrol altında tutulması zor olan bir nüfusu barındıran köylerin tahrip edilmesi, köylülerin direnmesi halinde silahlı unsurlardan temizlenmesi ve yerleşiklerinin Yahudi sınırlarının dışına çıkarılması uygulamalarını bünyesinde barındırmıştır. Plan D kapsamındaki bu uygulamalarla 6 ayda 750,000 Filistinlinin yarısından fazlası yerinden olmuş, 531 köy tahrip edilmiş ve 11 şehir yerleşimi boşaltılmıştır.¹⁴²

Ayrıca aynı amacı tamamlamak üzere büyük ölçekteki Yahudi güçlerinin Filistin köylerine saldırı düzenleyeceği yönünde propaganda yapılmış ve söylentiler çıkarılarak, “ayrısız iyi olur” etkisi yaratılmıştır. Araplara yönelik yapılan radyo yayınlarında, “öldürmeye öldürmekle, tahribata tahrip etmekle cevap verileceği, başkalarının suçlarının bedelini ödeyecek olan masum insanların öleceği misillemeler için üzüntü duyulacağı” ifadelerine yer verilerek, yaratılacak korku üzerinden kaçışın sağlanması amaçlanmıştır.¹⁴³ Yahudilere yönelik propaganda faaliyetinde ise düşmanın zayıf yönlerine yapılan saldırıların ve sonucunda elde edilen taktik kazançların kamuoyunu etkileyecek şekilde kullanılmasına önem verilmiştir.¹⁴⁴

Çatışma sürecinde ihtiyaç duyulan askeri kazanımların elde edilmesiyle ilgili taktik aşamayı tamamlayan önemli bir husus da yerel halkın transfer edilmesi emirlerinin verilme şeklidir. Açık veya yazılı sürgün emri verilmesinden kaçınılmış, komutanların ne yapılması gerektiğini anlamaları tercih edilmiştir. Bu şekilde istenen sonucu üretecek bir ortam yaratılarak, askeri yetkilerin bu durumdan vazife çıkarmaları beklenmiştir. Ayrıca yerel halkın yerlerinden sürülmesiyle sonuçlanan askeri operasyonlar esnasında ortaya çıkan yüksek can kayıplarına neden olanlar cezalandırılmamış ve meseleler yok farz edilerek, kapatılmıştır.¹⁴⁵

141 “Another Deir Yasin?”, *Journal of Palestine Studies*, C. 14, No. 2, Kış 1985, s. 207-212.

142 Ilan Pappé, “The 1948 Ethnic Cleansing of Palestine”, s. 6-7.

143 Amnon Kopeliouk, “New Light on The Israeli-Arab Conflict and The Refugee Problem and Its Origins”, s. 22; Walid Khalidi, “Why Did The Palestinians Leave, Revisited”, *Journal of Palestine Studies*, C. 34, No. 2, Kış 2005, s. 49.

144 Baruch Kimmerling, “The Social Construction of Israel’s National Security”, *Democratic Societies and Their Armed Forces: Israel in Comparative Context*, Stuart A. Cohen (der.), (London: Frank Cass, 2000), s. 223.

145 Benny Morris, *The Birth of Palestinian Refugee Problem, 1947-1949*, (Cambridge: Cambridge University Press, 1989), s. 292; Ari Shavit, “Survival of The Fittest”.

Ben Gurion, savaş öncesinde buraya kadar tasvir edilen tehdit karşısında şekillenen askeri durumu, güvenlik sorununun bulunduğu kaotik bir ortamda yerleşimlerin huzuru ve güvenliği hususunda duyulan derin endişe olarak betimlemiştir.¹⁴⁶ Ancak savaş durumunun gerçek anlamda ve hukuki bir meşru müdafaya karşılık gelmediği ve güvensizlik ortamının belirleyicisinin salt düşman olmadığı, “savaş bize toprak kazandıracaktır, bizim olanlar veya bizim olamayanlar barış dönemi kavramlarıdır ve savaş esnasında anlamını yitirecektir” ve “kazandığımız her karış toprağa sahip olacağız” ifadelerinden anlaşılmaktadır.¹⁴⁷ Yahudilerin beklentisinin daha fazla toprak olduğu bir ortamda, Filistinlilerin büyük ölçüde savunma üzerine kurulu bir yapıya sahipken, Yahudilerin iyi organize edilmiş, hazırlıklı ve saldırgan yöntemi benimsemiş bir yapıya sahip olmaları, talep ettiklerini elde etme kararlılığının bir diğer göstergesi olarak savaş öncesi taktik süreci tanımlamıştır. Geline nokta, bir Arap saldırısına dayanıp, onu geri püskürtüp, galip gelecek güce ulaşıldığına ikna olunmuş, ancak bunun ciddi kayıplara ve travmalara yol açacağı da kabul edilmiştir.¹⁴⁸

14 Mayıs 1948'de İsrail Devleti'nin ilan edilmesiyle başlayan Arap ordularının ileri harekâtıyla, toplumlar arasındaki çatışma cephe savaşına evrilmiştir. Savaşın başarıyla yönetilmesi ve sonuçlandırılabilmesi için ilk gereklilik, ülkenin savunma derinliği yoksunluğu nedeniyle, savaşı düşman toprağına taşımak olmuştur. Bunu gerçekleştirmek için tüm sınırlar cephe olarak belirlenmiş ve askeri harekâtlar, hızlı, sonucu belirleyici ileri bir hamleyle savaşı düşman toprağına taşımak tarzında uygulanmaya başlamıştır. Bu yaklaşım, “savunmacı stratejinin saldırgan yöntemlerle ifası” şeklinde güvenlik anlayışının da merkezine yerleştirilerek, operasyonel planlamalarda “saldırı üzerinden savunma” aksiyomunu temel başvuru yöntemi haline getirmiştir.¹⁴⁹ Saldırı yönteminden beklenti, kararlı bir vuruş, vuruş noktasının tahribi ve daha fazla toprak edinimi için yerleşiklerinin sökülüp atılması olmuştur.¹⁵⁰

Aksiyomu tamamlamak üzere, İsrail Ulusal Konseyi tarafından 19 Mayıs 1948'de acil durum ilan edildi ve 1936-39 yıllarındaki Arap isyanına karşı Manda yönetimi tarafından çıkarılan Acil Durum Düzenlemeleri uygulamaya sokuldu. Daha önce uygulanan rıza ve gönüllülük esaslı askeri düzenleme ve sevkler, merkezi olarak yapılmaya başlandı. Göçmenler hem sosyal mobilizasyon sistemine hem de orduya enjekte edilerek, hem cephede hem de cephe

146 Havatzelet Yahel and Ruth Kark, “Israel Negev Bedouin During The 1948 War: Departure and Return”, *Israel Affairs*, C. 21, No. 1, Ocak 2015, s. 53.

147 Meron Benvenisti, *Sacred Landscape*, s. 120.

148 Nur-eldeen Masalha, “On Recent Hebrew and Israeli Sources For The Palestinian Exodus, 1947-1949”, s. 124; Benny Morris, *1948*, s. 176.

149 Janice Cross Stein and Raymond Tanter, *Rational Decision Making: Israel's Security Choices 1967*, (Columbus: Ohio University Press, 1976), s. 124.

150 Ahron Bregman, *Israel's Wars*, s. 13.

gerisindeki faaliyetlerde düşman karşısındaki insan kaynağı ihtiyacını karşılayacak şekilde organize edildi.¹⁵¹

Askeri gücün bu denli konsantre edilmeye çalışılmasının temel nedenleri; Arapların yalnızca güç kullanımından anlayacakları ve kazanımın sadece güç kullanımı yoluyla sağlanabileceği kabulü ile Arapların gerçek kapasitelerini bilmedikleri için onların propagandalarını bütünüyle gerçek olarak almaları, hazırlıklarını buna göre yapıp, reaksiyonlarını da yine buna göre icra etmeleri olmuştur.¹⁵² Bu nedenler askeri uygulamalara, savaşta sadece askeri kapasitesini yok etmekle düşmanın düşmanlığından vazgeçmeyeceği, topraklarının ele geçirilmesinin düşmanın yenilgisinin ispatı olduğu, düşmanın saldırganlığını kaybedinceye kadar tam moral çöküntüsüne uğraması için askeri güç ve toprak kaybetmesinin kaçınılmaz olarak uygulanması gerektiği şeklinde yansımıştır.¹⁵³

Düşmana dair bu kabullerin paralelinde, Yahudi cephesinde taktik aşamaya dair beklentiler, devletin topraklarının, iletişim/lojistik güzergahlarının ve ihtiyaç duyulan kritik noktaların güvenliğinin sağlanması, düşman üslerinden İsrail Devleti'nin içindeki hedeflere erişimi sağlayan yolların bloke edilmesi ve civarlarındaki düşman köylerinin tahrip edilmesi, Yahudilerin hakimiyetindeki toprakların bütünlüğünün temin edilmesi, bu toprakların fiziki temasının tesis edilmesi ve korunması yoluyla kuşatılma riskinin azaltılması olarak belirlenmiş ve uygulanmıştır. Askeri uygulamalarda vurulan hedefleri, Arap güçleri ile devlet sınırları içinde ve yakınında kalan Arap köyleri oluşturmuştur.¹⁵⁴

1948 Savaşı sırasında kabuller ve beklentiler doğrultusundaki askeri uygulamalar, Filistinlilerin Yahudi yaşam alanlarının ilerisine ötelenmesi ve topraklarının elde edilerek genişlemenin sağlanması ve düşman üzerinde caydırıcılığın tesis edilmesi bağlamında ele alınabilir.

Yeni toprakların ele geçirilmesi son derece önemliydi. Yeni topraklar, gelecek göçler için hem tarımsal üretim yapılmasında kullanılacak hem de göçmenlerin yerleşecekleri alanlar olacaktı. Ancak Yahudiler ele geçirdikleri topraklardaki Arap nüfusu kontrol altında tutacak nüfus ve askeri kapasiteye sahip olmadıklarından, onların sürülmesi ve geri dönüşlerinin önlenmesi, aynı zamanda askeri bir gereklilik durumundaydı. İşte bu gerekliliklerin icrası için, yani, topraklarından ayrılan Arapların geri dönüşünün engellemesine ve diğer Arap ülkelerine yerleştirilmesine yönelik olarak, askeri faaliyetin sonrasında onu tamamlamak üzere bir yasal düzenleme olarak tanımlanabilecek

151 Moshe Naor, "Israel's 1948 War As A Total War", s. 244; Ahron Bregman, *Israel's Wars*, s. 24.

152 Yoav Gelber, *Palestine 1948: War, Escape and The Emergence of Palestinian Refugee Problem*, (Eastbourne: Sussex Academic Press, 2006), s. 137; Joseph Heller, *The Birth of Israel 1945-1949*, s. 114.

153 Israel Tal, *National Security*, s. 48.

154 Simha Flapan, "The Palestinian Exodus of 1948", s. 9; Walid Khalidi, "Plan Dalet", s. 18-19; Joseph Heller, *The Birth of Israel 1945-1949*, s. 141-142.

“Ex-Post Facto Transfer Planı” hazırlandı. Plan, terk edilmiş Arap köylerinin imha edilmesini, Arapların topraklarını işleminin engellenmesini ve geri dönmeleri için propaganda yapılmasını içeriyordu.¹⁵⁵ Planın amacına hizmet edebilmesi için çatışmaların devamlılığına ihtiyaç vardı. Çatışmaların durması halinde yerlerinden ayrılanların geri dönmeye kalkması ve Yahudilerin bunu ancak aşırı güçle engelleyebilecek olması, bunun da sorunu uluslararası anlamda Yahudiler aleyhine büyüteceği göz önüne alınarak, çatışmaların bir şekilde devamlılığı taktik olarak tercih edildi.¹⁵⁶

Çatışmaların devamlılığının gerekliliği, saldırgan savunma anlayışı bağlamında, her Arap saldırısına kararlı bir darbeye karşılık verilmesi, onlara ait yerlerin tahrip edilmesi ya da yerlerini ellerinden alarak onların sürülmesi şeklinde yerine getirildi.¹⁵⁷ Çatışmada amaç, meşru müdafaayı aşarak fetih ve işgale dönüştürüldü. Sınırlar konusunun açık uçlu bırakılmasında Yahudi tarihinde ve Tevrat'ta sınırlara ilişkin bir çok tanımlama olması ve kesin bir sınırın bulunmaması ölçü alınarak, askeri, siyasi, konjonktürel ve diplomatik imkanlar dahilinde varılabilecek son nokta devletin sınırları olarak öngörüldü.¹⁵⁸

Çatışma durumunun devamlılığı toprak edinimine eşitlendikten sonra, Ben Gurion'un “sınır boyundaki Arap köylerinden yerleşimlerimiz için gerekli olanları alacağız, aldıklarımızın Araplara geri dönmeye izin vermeyeceğiz” ifadesi, taktik aşamayı tanımlar hale geldi.¹⁵⁹ Savaş öncesi toprak edinimi yaklaşımının devamı niteliğinde olan bu kabulde, Taberiyeden 19 Nisan'da, Hayfa'dan 22 Nisan'da, Yafa'dan 29 Nisan'da, Safad'dan 10 Mayıs'ta, Ramle ve Lydda'dan 12 Temmuz'da, Beersheba'dan 21 Ekim'de ve Batı Galile'den Ekim 1948 boyunca çok sayıda Filistinli sürüldü.¹⁶⁰ Benny Morris'in İsrail ordusu İstihbarat Şubesi belgelerinden aktardığına göre Filistin'deki Arapların %70'i yerlerini Yahudilerin askeri saldırıları sonucu kaybetti.¹⁶¹

Çatışmaların doğal sonucu olarak halkın buldukları yerleri kendi istekleriyle terk etmelerinin yanı sıra, İsrail, boşaltmayı düşündüğü Filistin köylerinin yerleşiklerinin gidebileceği güvenli bölgeler ve güzergâhlar gösterme yöntemini, onları korkutarak buldukları yerleri terk etmeye ikna etme me-

155 Arnon Golan, “The Transfer to Jewish Control of Abandoned Arab Lands During The War of Independence”, s. 410.

156 Simha Flapan, “The Palestinian Exodus of 1948”, s. 17.

157 Nur Masalha, *Expulsion of The Palestinians*, s. 176-177.

158 Tom Segev, *1949: The First Israelis*, (New York: Owl Books, 1998), s. 6.

159 Shulamit Carmi and Henry Rosenfeld, “The Time When The Majority in The Israeli Cabinet Decided ‘Not to Block The Possibility of The Return of The Arab Refugees’ and How and Why This Policy Defeated”, *Land and Territoriality*, Michael Saltman (der.), (Oxford: Berg, 2002), s. 56.

160 Henry Cattan, *The Palestine Question*, s. 52.

161 Benny Morris, “What Happened in History”, *Journal of Palestine Studies*, C. 15, No.4, Yaz 1986, 181-182, s. 181.

oduyla birlikte kullanmıştır.¹⁶² Bu yöntemi tamamlamak üzere İsrail güçleri, Filistinlilerin yerlerini terk etmelerine neden olan askeri yöntemlerinin yanı sıra, ister gerçek isterse söylenti şeklinde olsun tecavüz faktörüne, Filistinlilerin panik halinde kaçışının önde gelen sebeplerinden biri olarak uygulamalarında yer vermiştir.¹⁶³ Ayrıca kaynakların İsrail güçleri tarafından ‘mini katliamların’ gerçekleştirildiğini anlatabilecek birçok Filistinli bulunduğuunun altını çizmesi, İsrail’in taktik tercihlerini açığa çıkarmaktadır.¹⁶⁴

Yeni gelen göçmenler ele geçirilen yerel halkın evlerine yerleştirilirken, Filistinlilerden boşalan veya boşaltılan yerlere dönüşlerin önlenmesi için burarlarda hemen iskanı sağlayacak şekilde diğer Yahudi siviller sevk edilmiştir.¹⁶⁵ Ayrıca çatışmalar nedeniyle yer değiştirmek zorunda kalan Yahudileri barındırmak için de Filistinlilerin yerleşim alanları güç kullanılarak boşaltılmıştır.¹⁶⁶ Yahudi savunma ağının güvenliğini sağlamlaştırmak için sürekli olarak güç bulundurulamayan veya Yahudi yerleşimcilerle yeniden iskân edilemeyen Arap köyleri tahrip edilmiştir. Eğer mümkünse, yerleşikleri sürülen yerlerin yakın çevrelerinin de işgal edilmesi yeğlenmiştir.¹⁶⁷

İsrail güçleri, askeri operasyonların sona ermesi sonrasında köylerine dönen yerel halkı askeri terminoloji çerçevesinde ‘sınır ihlalcisi’ (*infiltrator*) olarak nitelerek, onları bölgeden uzaklaştırmayı ve yerel halkın yaşam alanlarını terk etmediği yerlerde sıkı askeri rejim uygulayarak, onların hayatlarını katlanılmaz kılmayı taktik seviyede uygulamıştır.¹⁶⁸ Topraklarını terk edenlerin geri dönüşüne izin verilmemesi ise kararlı fiili bir uygulama olarak hayata geçiril-

162 Elias Srouji, “The Last Days of Free Galilee: Memories of 1948”, *Journal of Palestine Studies*, C. 33, No. 1, Sonbahar 2003, s. 56.

163 Nur-eldeen Masalha, “On Recent Hebrew and Israeli Sources For The Palestinian Exodus, 1947-1949”, s. 132. Bu husustaki delillendirme tanıkların ifadelerine dayanmakta, konu ile ilgili askeri arşivlere erişim İsrail tarafından engellendiğinden belgeyle ispatı henüz mümkün değildir. Meghan E. Warren, *Taboo: Martial Rape in Israel and Occupied Territories*, (Washington D.C: Georgetown University, 2011), s. 25 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

164 Emile Touma, “The Political Coming-of-Age of The National Minority”, *Journal of Palestine Studies*, C. 14, No. 2, Kış 1985, s. 74.

165 Ahron Bregman, *Israel’s Wars*, s. 13; Ghazi Falah, “The 1948 Israeli-Palestinian War and Its Aftermath”, s. 261.

166 Arnon Golan, “Redistribution and Resistance: Urban Conflicts During and Following The 1948 War”, *Journal of Modern Jewish Studies*, C. 1, No.2, 2002, s. 119.

167 Amnon Kopeliouk, “New Light on The Israeli-Arab Conflict and The Refugee Problem and Its Origins”, s. 22.

168 Emile Touma, “The Political Coming-of-Age of The National Minority”, *Journal of Palestine Studies*, C. 14, No. 2, Winter 1985, s. 75; İsrail’in savaş sırasında işgal ettiği ve içinde Filistinlilerin kalmayı seçtiği bir şehri yönetim tecrübesini yaşadıkları ilk yer Hayfa’dır. Burada onlara yerel hizmetlerin asgari devam edeceği ancak siyasi konularda bir garanti verilemeyeceği bildirilmiştir. Ayrıca gidenlerin dönüşüne izin verilemeyeceği, silah taşıyanlar hariç diğerlerinin güvenliklerinin, insani haklarının korunacağı ve ordunun gerekli kamulaştırmaları yapacağı vurgulanmıştır. Yoav Gelber, “Israel’s Policy Towards Arab Minority, 1947-1950”, *Israel Affairs*, C. 19, No. 1, Ocak2013, s. 53-54.

miştir. Geri dönmeye çalışanlar, 'ateşkes sınırlarını ihlal edenler' olarak kabul edilerek, sızma yapan gerillalarla aynı kategoride değerlendirilmişlerdir.¹⁶⁹

Sınır ihlalleri, öncelikle yerlerinden ayrılanların tekrar geri dönerek eski yerlerine yerleşme faaliyeti olarak görüldüğü ve bu da 'geri dönüşe hayır' politikasıyla çeliştiği için engellenmesi gereken ve ciddi güvenlik riski addedilen bir eylemdi. Yerel halkı bundan alıkoymak ve caydırmak için pasif manada tutuklama ve para cezası uygulaması yapılırken, sızmaya karşı ana önlem ordu, polis, yerel silahlı güçler, gümrük ve askeri valinin ofisinden ekiplerin katıldığı müşterek bir arama ve takip faaliyeydi. Ordu bölgeyi kuşatıp kaçış güzergâhlarını kapatıyor, askeri idarenin ekibi yerel halkı topluyor, polis ve yerel silahlı güçler aranan kişileri tespit ediyor, polis ve gümrük görevlileri kaçak malları ortaya çıkarıyordu. Kimlik kartı ya da gerekli izin belgelerini gösteremeyenler ya tutuklanıyor ya sınır ötesine geri gönderiliyor ya da daha ileri sorgulama için götürülüyorlardı.¹⁷⁰

Sınır ihlallerinin dönemin İsrail güvenlik anlayışında ve taktik uygulamalarında esas uygulama bulduğu alan, caydırıcılığın tesis edilmesiydi. Bu anlayışta Arapların İsrail ile savaşmak için farklı yollar aradıkları (sınır ihlalleri, sızma girişimleri ve sınır ötesi gerilla saldırıları) düşüncesi hâkimdi. Bunun üstesinden güç kullanımıyla gelerek hem sınırdan yapılan saldırıları ve sızmaları engellemek hem de İsrail'in bir güvenlik sorununun çözümü konusunda içte ve dışta itibar kazanmak amaç edinilmişti. Böylece istenmeyen bir savaşın önlenmesi, uzun süren yıpratma savaşlarında gücün karşı tarafça anlaşılmasının sağlanması, savaşın kaçınılmaz olduğu durumlarda pazarlık zemini oluşturulması ve politik avantajlar sağlayacak askeri başarılar elde edilmesi mümkün kılınmaya çalışılmıştır.¹⁷¹

Uygulama aşamasında, saldırılar olduğu sürece misilleme operasyonlarının meşru müdafaa olarak görülmesi ilkesi benimsenerek, yoğun ve ezici operasyonlar ulusal güvenlik gerekçesiyle meşrulaştırılmıştır. Amaç, saldırılardan sorumlu tutulan Arap hükümetlerine karşı İsrail'in kendi güvenliğini sağlamak başlığı altında, devam edecek saldırıların bedelinin ağır olacağını göstermek olmuştur. Etkinliği arttırmak için de Araplar ile Filistinliler arasında misillemelere muhatap olma konusunda bir ayırım yapılmamıştır.¹⁷²

İsrail'in 1948 Savaşı'ndan elde ettiği önde gelen çıkarım, güvenliğin tartışmasız olarak birinci, göç meselesinin de ikinci önemli konu olduğudur. Göç, ülkenin iş ve askeri gücünü en kısa zamanda takviye etmenin tek yolu olduğundan,

169 Benny Morris, *Righteous Victims*, s. 272-273.

170 Yoav Gelber, *Palestine 1948*, s. 68-69.

171 Janice Cross Stein, *Rational Decision Making*, s. 102-103; Israel Tal, *National Security*, s. 51-52.

172 İsrail misilleme eylemleri, misilleme faaliyeti ve tehdidi yeterince güçlü ve güvenilirse olursa, rasyonel bir düşman saldırgan eylemlerine son verecektir veya kaçınacaktır ilkesini benimsemiştir. John W. Amos, *Palestinian Resistance*, s. 11.

toprak edinimlerinin bile güvenliğe olan katkısı göçten daha az görülmüştür.¹⁷³ Askeri anlamdaki deneyimler de davanın haklılığının (Filistin'de bir Yahudi yurdu kurulması ve vaat edilmiş topraklar) ve saldırgan savunmanın temel olarak kabul edilmesi, savaşı düşman toprağına taşıma yaklaşımının benimsenmesi, saldırı üzerinden çatışmanın inisiyatifinin elde tutulması, tüm ulusal kaynakların harekete geçirilmesi, stratejik derinliğe karşı alan savunmasının bir yöntem olarak kullanılması ve çatışmanın her aşamasında tam güce başvurulması olmuştur.¹⁷⁴ Bu çıkarımlara ulaşılmasında, Arapların tüm taleplerini reddeden, taviz vermemeyi benimseyen ve şartlar oluşunca onlara karşı saldırgan politikayı savunan bir güvenlik yaklaşımının süreci yönetmesinin etkisi büyüktür.¹⁷⁵

1948 Savaşı'ndan sonra İsrail, edinilen deneyim ve çıkarımlar doğrultusunda, saha hâkimiyetini güçlendirmek için ordusunu tüm ateşkes sınırları boyunca konuşlandırmıştır. Bu uygulama sonrasında sınırlarda yaşanan çatışmalarda İsrail'in amacı, düşmanın moralinin bozulması ve İsrail halkının kendine güveninin sağlanmasıdır.¹⁷⁶ Savaşın sonuçları Arap devletleri bağlamında ele alındığında, 1949 ateşkes hattının İsrail için tehlikeli olduğu ve bunun girişilecek yeni bir savaşla ortadan kaldırılması görüşünün zihinlerdeki yerini aldığı görülmektedir. Filistinliler bağlamında ele alındığında ise, Arap işgali olmasa bile, yerel Filistin güçleri felce uğratıldığı için İsrail güçlerinin Filistin topraklarında ilerlemesinin zaten mukadder olduğu, savaş durumunun bunu yapabilmek ve meşruiyet elde edebilmek için taktik avantaj olarak kullanıldığı sonucuna ulaşılmaktadır.¹⁷⁷

Filistin içlerine doğru askeri yöntemlerle elde edilen topraklar yine askeri yönetim tarzıyla kontrol altında tutulmuştur. Taksim planı hatlarının ötesinde kalan ve savaşta ele geçirilen Arap bölgelerinde askeri bir rejim kurularak, buralara İsrail tarafından başlarında bir üst askeri vali olacak şekilde askeri valiler atanmıştır. Bu valiler, askeri yönetimin bir parçası olmanın yanı sıra, bir Arap liderliğinin ortaya çıkmasının önlenmesi, Arap azınlığın bir çatı altında organize olmasının engellenmesine yönelik siyasi izleme faaliyetleri yapılması ve Arap ekonomisinin Yahudi devletine bağlı kalmasının temin edilmesi görevleriyle teçhiz edilmişlerdir.¹⁷⁸

173 Michael N. Barnett, *Confronting The Cost of The War*, (New Jersey: Princeton University Press, 1992), s. 155-156.

174 Mordechai Bar-On, *In Pursuit of Peace*, s. 4; Israel Tal, *National Security*, s. 121-122; David Ben Gurion, *Israel*, s. 134.

175 Ilan Peleg, "Israel As A Liberal Democracy", s. 67.

176 Israel Tal, *National Security*, s. 123-125.

177 Ilan Peleg, "Israel As A Liberal Democracy", s. 67; Walid Khalidi, "Plan Dalet", s. 19.

178 Ronnie May Olesker, *The Value of Security vs. The Security of Values: The Relationship Between The Rights of Minority and The Security of Majority of Israel*, (Massachusetts: The Fletcher School of Law and Diplomacy, Nisan 2007), s. 34-35 (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ancak işgal edilen bölgelerde işgalden sonra merkezi askeri idarenin kurulması bu bölgelerdeki organizasyonun yapılması için yetersiz kalınca, müşterek politikayı şekillendirecek bölümler arası koordinasyonu sağlayacak bir komite kurulmuştur. Yoav Gelber, *Palestine 1948*, s. 58-59.

Bağımsızlık Savaşı'nın taktik boyutu, askeri yöntemle mümkün olduğunca fazla toprak edinilmesine ve Yahudi olmayan yerel halkın bu topraklarda mümkün olduğunca az kalmasının sağlanmasına odaklanmıştır. Çatışmanın icra şekli olan saldırgan savunma, bir yandan az zamanda çok edini mi sağlarken, diğer yandan da ortak tehdit ve ülkü doğrultusunda toplumsal konsolidasyona katkı vermiştir. Taktik aşamada düşman, salt olgusal güvenlik tehdidi oluşturan unsur değil, Yahudilerin beklentisinin önünde engel şeklinde yer alması ihtimali bulunan her şey olarak ele alınmıştır. Siyasi beklentilere askeri araçlarla ulaşılırken, savaşı an bir toplum da yaratılmıştır.

5. Sonuç

Bağımsızlık Savaşı, 'savaş devlet kurar' kabulünü doğrulayarak, Yahudilerin sadece atalarının yurduna dönmelerini değil, aynı zamanda diaspora büyüklüğündeki bir cemaati ulus boyutunda bir yapıya nitelikli olarak indirgeyerek, orada yeni bir anlam kazanmalarını ve siyasi bir güç haline gelmelerini sağlamıştır. Böylece yeni bir müşterek gurur duygusu, Yahudi aidiyeti ve kimliği oluşturmuştur. İsrail Devleti kurulmadan önce Yahudiler, sorunla karşılaşma ihtimalleri nedeniyle kimliklerini gizlemek zorunda kalmışlardır. Devletleşme süreci bu durumu tersine çevirerek, kimliklerini saklamaktan ziyade savaşarak açığa vurmak ve varlıklarını ispat edecekleri yeni bir siyasi ve sosyal aşamayı şekillendirmiştir. Ulusal kimliğin yeniden yapılanması, Filistin coğrafyasında var olma arayışının sergilendiği çatışma döneminde üretilen askeri reflekste ve kimlik-güvenlik-öteki ilişkisinde izlenebilmektedir.

Savaşabilecek güçte ve özgüvende olma hali, Yahudi kimliğini sağlamlaştırmış ve İsrail'i tüm dünyadaki Yahudilerin temsilcisi ve savunucusu haline getirmiştir. Bağımsızlık Savaşı sırasında ve sonrasında artık Yahudi olanların Yahudi olmayanlara tabi olmaları gerekmediğinden, ulusal kimliğe geleceğe yönelik anlam kazandırılması ve onun üzerinden var olma ve varlığını devam ettirme politikasının tesis edilmesi süreci başlamıştır. Bir Yahudi devleti için öngörülen gerekliliklerin siyasi amaca dönüştürülmesi, devletin kurulmasına yönelik engelleme girişimlerinin güvenlik problemi olarak ele alınması, siyasi beklentilere askeri çözüm arayışı ve bu arayışın sahadaki uygulama şekli, bu sürecin tanımlayıcısı konumundadır. Sonuç odaklı hareket edildiğinden, amacı gerçekleştirecek her yöntemin olağan ve ahlaki kabul edilmesi de sürecin bir rutini olarak karşımıza çıkmaktadır.

Devletleşmeye götüren savaşa ilişkin stratejik/taktik anlayış ve uygulamalar ile Yahudi geçmişine dair kabuller, Yahudi toplumunun kendine ait iç dünyası bağlamında, Bağımsızlık Savaşı sürecinin temel şekillendiricileri olmuşlardır. Anılan sürecin ve onu şekillendiren unsurların tamamının sadece Yahudilere ait faraziye ve eylemlerden oluşmadığı, Filistin coğrafyası ve uluslararası konjonktürle ilgili realitelerin bulunduğu ve bunların da sürece etki ettiği vurgulanmalıdır. Burada altı çizilmesi gereken önemli husus, Yahudilerin dışsal bu etkileri kendi sistematiklerine ve duygu/düşünce dünyalarına göre okuma,

kabullenme ve uygulamaya aktarma eğilimi göstermiş olmalarıdır, ki bu da belirleyici çerçeveyi yine Yahudi kabulleri istikametine yaklaştırmıştır.

Bu çerçevenin Yahudi toplumunun savaş ile olan ilişkisine etkin bir şekilde yön verdiği, süreçte izlenebilmektedir. Geçmişte derin kökleri bulunan kabuller, değerler ve beklentilerle inşa edilen mücadele, böylelikle daha kabullenilebilir ve uğruna fedakârlık yapılabilir hale getirilmiş, mücadele edilmemesinin ise yok oluşa eşitlenmesi kolaylaşmıştır. Bu bağlamda Filistin'deki Yahudiler, Arapların tıpkı Asurluların, Babililerin, Mısırlıların, Romalıların, Haçlıların, İspanyolların, Sovyetlerin ve Almanların sahip olduğu Yahudi düşmanlığına sahip olduklarına kendilerini inandırmışlar ve/veya siyasi amaca ulaşılabilmesi için, Yahudi siyasi ve askeri figürleri tarafından inandırılmışlardır.

Tarih boyunca diğer milletler tarafından örselenmiş olmak, saldırganlık, kızgınlık, kırılma, zayıflık duygularını canlı tutmuştur. Sürekli kırılma ve korkuya atıf yapan yaklaşım, felaket beklentisinde bir siyaset/toplum düşüncesinin önünü açtığından ve güvenlik kavramını anlamlandırdığından, refleksler de buna göre gelişmiş ve en kötü senaryo, karar alma süreçlerinde ilk başvuru noktası haline gelmiştir. Sonucunda da “bunun bir daha olmasına izin vermeyeceğim” şeklinde, bir çeşit tepkisel tünel görüşü oluşmuştur. Bütün kötülüğün ötekine izafe edilerek, onun olumsuzlanması kolaylaştırılmıştır. Yahudiler dışındakilerin kötü olduğu algısı, var olma ve varlığını sürdürmeye yönelik karar alma süreçlerinin belirleyicisi yapılırken, tarihi derinliği bulunan korkular, Yahudi olmayanları kontrol etme ve boyun eğdirme davranışına aktarılmıştır. Sonuç olarak, kendilerinin yeterince acı çektikleri kabulü, onları empati yapmak yerine, birilerinin acı çekmesi gerekiyorsa bunların kendileri olmayacağı noktasına sürüklemiştir.

Aynı bağlamda, “başkası bize yardım etmeyecek, yalnızız” ve “tüm dünya bize karşı, herkes bizi yok etmek istiyor” şeklindeki çıkarımlar, Yahudi olmayanlara karşı ortaya konan reaksiyonel davranış tanımlar konumdadır. Düşmanlarla çevrili olma fikrine sabitlenme, savunma davranışının niteliği üzerine vesayet kurmuştur. Tüm zamanlarda geçerli olan Yahudi karşıtlığı düşüncesi, sadece kendilerine ait bir ülkede güvende olacakları kabulünü güçlendirirken, bu ülkenin Filistin topraklarında tesis edilmesi arayışı, çatışmayı kaçınılmaz kıldığı için, yine “herkes bizi yok etmek istiyor” duygu durumuna geri dönülmesinin önünü açmıştır. Geçmişe yapılan vurgu, sadece devletin var olma felsefesine değil, gelecek nesillere bırakılacak düşünsel mirasına da katkı sağlamıştır.

Geçmişe bağımlı çıkarımlar üzerinden üretilen güvenlik arayışı, doğal olarak kendileri dışındakilere karşı duyulan güvensizlikle süreci tanımlama eğilimi göstermiştir. Bu eğilim, Yahudilerin savunma refleksini ve güce başvurma davranışını kolaylıkla haklı çıkarma arayışlarını da yönetmiştir. Var olma arayışının geçmişten taşıdığı değerler ve semboller, geçmişten geleceğe bir zaman köprüsünün kurulabilmesi ve toplumsal birliktelik bağlamında çarpan değe-

rinin arttırılması için savaş döneminin mitleri, sembolleri ve figürleriyle üst üste örtüştürülmeye ve birlikte okunmaya çalışılmıştır. Savaşçı kimliği hem kahramanı hem de masumu barındırmıştır. Kahraman içe karşı konsolidasyon aracı olurken, masum da dışa karşı askeri eylemleri meşrulaştırma aracı rolünü üstlenmiştir.

Yahudilerin dışa kapalı bir toplum olması ve tarihsel süreçte mit hale gelen çatışmaların dini inanç içerisinde yaşatılmasına, tasvir edilen bu duygu durumunun korunmasına ve kendi içinde tekrar üretilmesine katkı sağlamıştır. Yahudilerin hep kurban seçildikleri, düşmanları karşısında hep meşru müdafaa halinde bulunan masumlar oldukları ve göze göz diş diş bir mücadele içinde oldukları duygusu, kendilerini sürekli beka konumunda tanımlamalarına yol açmıştır. Yapılan tanımlama, sadece kendilerini betimleme anlamı taşımamaktadır. Savunmada olduklarının ve güvenlik durumunun Yahudilere özel şartlar taşıdığına başkaları tarafında da kabul edilmesini bekleyerek, şiddet araçlarına başvuran reaksiyonel davranışlarının meşru görülmesini ve bunun kendilerini çevreleyen sorunlu coğrafya bağlamında değerlendirilmesini talep etmektedirler.

Zaman içinde düşman değişmekle birlikte reaksiyon korunmuş ve kolektif hafızanın değişmesine izin verilmemiştir. Geçmişle bağlantılanan beka algısı, yaklaşık 2000 yıl sonra gerçek bir savaşta sürece dâhil olduğu için, bu savaşın ele alınması ve yürütülmesiyle yakından ilişkili olmuştur. Taşınan kabuller geleceğe doğru uzanan bir silahlı mücadele anlayışına katkı sağlarken, Yahudi karşıtı tarihi geçmişin siyasetin merkezine oturtulması ve düşman algısının canlı tutulması, bireyin ve toplumun yönünün çizilmesine de etki etmiştir. Çizilen yönde savaşa dair algıları, dini, siyasi, askeri ve toplumsal bağlamda kurgulayan ve yöneten iki kavram ön plana çıkmaktadır, ötekileştirme ve düşman. Bu iki kavramın bir birini besleme dozları, şiddet araçlarına yönelimin boyutu üzerinde de etkindir.

Var olma mücadelesinin geri dönülmez bir biçimde Filistin topraklarında tutunabilmeyi sağlaması ve siyasi beklentileri gerçekleştirecek toplumsal konsolidasyonu tesis edebilmesi için, düşman ihtiyacı katalizör işlevi görmüştür. Oluşturulan bu tez-antitez ilişkisindeki düşman, hem algısal hem de olgusal boyuttadır. Geçmişten getirilen potansiyel üzerinden abartılarak üretildiği ve aşırı etnosentrik karakterde olduğu için algısaldır; başka bir topluma ait toprakları elde etmeyi hedeflediği ve onların da topraklarını koruyacakları için olgusaldır. Sadece Yahudi karakterinde bir yaşam sahasını kabul edilebilir bulmak, ötekini ve konjonktürel gerçekleri algısal boyutta önemsememe anlayışını beraberinde getirmiştir. Böylece ötekinin kendilerinden ayrıştırılması, Yahudilere göre gerçekçi güvenlik politikası olarak anlamlandırılmıştır.

Bu politikada Yahudiler dışındakilerin güvenliği yok farz edilmiş, Yahudi devleti fikrine karşı olan tüm kesimler düşman olarak kategorize edilmiştir. Ötekinin düşmanlaştırılması ve ona karşı askeri mücadele yürütülmesi yö-

nünde sistematik olarak beslenen düşmanın varlığı duygusu, Filistin'de bir Yahudi yurdu düşüncesinin benimsenmesinden itibaren etkin siyasi/askeri uygulamalar ve sonuçlar doğuracak şekilde kullanılabilir bir zemin bulmuştur. Düşman üzerinden kendini tanımlama yaklaşımının siyasi amaç için fayda ürettiği, süreçte gözlemlenebilmektedir.

Arap devletlerinin bir Yahudi devletinin varlığını inkâr etmeleri ve çatışmayı tercih etmeleri, tarihsel korkuları canlı tuttuğu gibi bu korkuları yavaşmanın ne kadar gerekli olduğu konusunda da Yahudileri ikna etmiştir. Oluşan endişe hali, Filistin coğrafyası bağlamında tanımlı beka mücadelesini, bir Yahudi-Arap savaşının sonucuna indirgemıştır. Böylece, Yahudi düşünce dünyasında bulunan döngünün kalıcı hale gelmesi ve toplumsal geleceğin bir savaş beklentisi/hazırlığı üzerine kurgulanması kolaylaşmıştır. Başka seçeneğin olmadığı bağlamında temellendirilen savaş düşüncesi, milliyetçiliğin konsantrasyonunu artırarak toplumsal içe dönüşü hızlandırmış, güvenlik kaygıları etrafında farklı siyasi görüşleri bir araya getirmiş ve fedakarlık yapmaya hazır homojen bir ulus yaratılmasına katkı sağlamıştır.

Anılan bağlamda fedakarlıktan kastedilen, amaca giden yolda Yahudilerin ölmeye ve öldürmeye hazırlıklı olmasıdır. Ayrıca savaş düşüncesi, daha sonraki nesillerin savaşan ve fedakârlıkta bulunan atalarını örnek alacakları ve ülkeleri için fedakârlık yapmaları beklenen bir anlayışa da katkı sağlamıştır. Bu bağlamda, sürdürülebilir ve kontrol edilebilir bir yok olma endişesi, devletin geleceğini tesis etmek üzere toplumu siyasi bir amaca kanalize etmek için konsolidasyon aracı olarak konumlandırılmıştır. Yine aynı bağlamda endişenin olmadığı bir durum, güvenlik zafiyeti olarak, hatta yok oluşun başlangıcıymış gibi sunulmuştur.

Genel anlamda güvenliğin kavramsallaştırılmasında ve savaşın parametrelerinin belirlenmesinde geçmişe yapılan referanslara yer verilmesi, çatışma halini güvenliğin reel bir belirleyicisi değil, daha ziyade kurgulanan ideolojinin bir parçası haline getirme etkisi göstermiştir. Böylece, askeri ihtiyaç ve gerekliliklere göre reaksiyon yerine, her duruma ideolojik amaçlarla tanımlı aynı reaksiyonun verilmesi anlayışının öne açılmıştır. Bu anlayış, çatışmacı davranışın süreklilik kazanması, algısal sonuca ulaşılan kadar durulmaması, taviz verilmemesi ve verilecek tavizin güvenlik açığı olarak değerlendirilmesi sonuçlarını da üretmiştir.

Çatışma hali, Filistin topraklarının ve burada yaşayan yerel halkın üzerinde tam bir hâkimiyet arayışı üzerine kurulmuştur. Bu nedenle, Yahudiler lehine sıfır toplamlıdır. Çatışmanın stratejik/taktik çerçevesi, “alamadığımız her şey Filistinlilere gidecektir” anlayışı doğrultusundadır ve toprak/egemenlik kazancını hedeflediği için, doğası gereği tez-antitez ilişkisine tabidir. Diğerleri üzerinde egemenlik oluşturma isteği, ötekileştirmeyi çatışmanın gerekliliği ve kaçınılmazı yapmıştır. Zincirin bir sonraki halkası olan ötekini düşmanlaştırma yaklaşımı ise ona karşı hazır olunması ihtiyacını tetiklemiş, onun üzerinde

üstünlük sağlayarak kendine yönelecek düşünce, vasıta ve eylemi engelleme yaklaşımını ortaya çıkarmış ve sürekli olarak reaksiyonel çizgide bulunulmasını zorunlu hale getirmiştir.

Ötekinin hikâyesini dinlemek hiçbir zaman önemsenmemiş, kendi hikâyesini ona dikte etmek temel arayış olmuştur. Böylece ötekinin yenilgisi üzerinden bir var olma anlayışının tesis edilmesi kolaylaşmıştır. Bu anlayışın devamı, Filistinliler ve Araplara karşı yapılan savaşın kazanılmasının onların haklarının rahatlıkla inkâr edilebilmesini sağlayacağı şeklinde kendini göstermiştir. Düşman üzerinde egemenliğin çatışma yoluyla sağlanması, egemenlikten vazgeçilmesini veya pazarlık konusu yapılmasını zorlaştırırken, vazgeçilmemesini ise meşrulaştırmıştır.

Ötekinin olumsuzlanması güçlendirildikçe Yahudi toplumunun daha fazla içe dönüşü de sağlanmıştır. Düşmanlar tarafından çevrelenmişlik endişesi, çatışmanın getirdiği kaotik ortam ve sürekli yüksek tutulan gerilimin etkisinden yararlanılarak, sadece kendi iç dünyasından beslenir hale gelen Yahudi toplumunun birliktelik ve özgüven seviyesi ileriye taşınmaya çalışılmıştır. Konsolidasyonun çatışmadan beslenmesi, çatışmaya daha fazla kanalize olan ve güvenlik şemsiyesi altında buluşan bir toplum yapısının da önünü açmıştır. Çatışma halinin toplum hayatındaki devamlılığı, tehdit ve düşman algısının sürekli pekiştirilmesiyle yakınlık göstermektedir.

Genel anlamda çatışma hali, savaşacak kabiliyet ve donanımda bir toplumun oluşturulmasında ve talep edilen toprağın ele geçirilmesinde bir katalizör olarak kullanılmıştır. Çatışma hali ve uygulamaları, aynı zamanda Bağımsızlık Savaşı'nın verilme şeklini ve felsefesini de oluşturmuştur. Bahse konu felsefe, seçeneksizlik üzerinden savaşın kaçınılmazlığını, Yahudi yaşam sahasındaki veya bu sahayı etkileyen unsurlara yönelik tehdit-risk bağlamında algısal/olgusal kavrayışlarını, bunlardan hareketle karşı eylem üretilmesini ve her türlü edinimin korunmasını içermektedir. Aynı kapsamda, Yahudilerin kendi imkân ve kapasitelerinin harekete geçirilmesi esas alındığından, edinilen başarılar özgüven duygusuna katkı sağlamıştır.

Bu felsefede çatışma davranışı da inisiyatifi ele almak, hedefe ulaşmak için sürekli eylem halinde bulunmak, işgal edilen bölgeyi sürekli olarak elde tutmak ve düşman unsurların yekvücut olmalarını engellemek olarak şekillenmiştir. Ancak çatışma üzerinden Yahudi toplumunu daha güçlü ve etkin yapma arayışı, aşırılığı beraberinde getirmiştir. Bu da daha ileri ötekileştirme, düşmanlık ve güç kullanımını mücadele sahasına taşımıştır. Böyle bir mücadele sonucu kurulan devletin de egemenlik sahasındaki tüm dini ve etnik unsurlara eşit yaklaşan İsrail Devleti milliyetçiliğini değil, dinsel/etnik odaklı Yahudi milliyetçiliğini gelecek ülküsü olarak benimsemesi olağan hale gelmiştir.

Toplumsal düzeyde kabullenilen çatışma hali ve davranışı, var olma mücadelesini büyük ölçüde güç kullanımıyla tanımlanabilir hale getirmiştir. Aynı

paralelde çatışmanın sürekliliğinin kabulü de güvenlik sorununa çözüm arayışının güç kullanımı ekseninde kalmasına katkı sağlamıştır. Zincirin bir diğ er halkası olan askeri güç kullanımının sonucu elde etmedeki etkinliği ise bu uygulamaya sabitlenilmesini kolaylaştırmış, “güce sert ve hemen başvurmak sorunu çözebilir, hatta çözmelidir” yaklaşımı, Bağımsızlık Savaşı sürecinde sıklıkla görünür hale gelmiştir. Yahudiler bu yaklaşımın esasını oluşturan hızlı hareket etmenin ve gücü yaymaktan ziyade düşmanın bir bölgesine yoğunlaştırarak sonuç almanın, kendilerine saha hâkimiyetini sağlamakta, düşmanın moralini bozmakta ve stratejik derinlik eksikliğini telafi etmekte avantaj sağladığını deneyimlemişlerdir. Daha fazla güç talebinin bu deneyimin bir sonucu olarak oluştuğu, süreçte gözlemlenebilmektedir.

Güç kullanımının niteliği ve dozu, bir güvenlik eşiğinin oluşturulmasında belirleyici olmuştur. Daha fazla gücün mümkün olduğunca meşru bir şekilde kullanılabilmesi için düşmanca eylemler ve karşı reaksiyonun oluşması arzulanmıştır. İsrail düşman kayıplarını, kendi zayıflığının bir neticesi olarak orantısız güç kullanma zorunluluğuyla ilişkilendirirken, savunmada zafiyet görüntüsü vermemek için saldırgan nitelikte bir askeri davranış benimsenmiş, caydırıcılık düzeyinin sürekli korunması için asimetrik reaksiyon üretilmesi ve misillemelerde orantısızlığın esas alınması rutini oluşturmuştur. Sürekli güç kullanma alışkanlığı, her ihtimale karşı potansiyel tehditlere de yönelik bir hak olarak algılanmasının önünü açmıştır. Böylece savaş üzerinden kurulmuş bir devlet yapısında güç kullanımı, güvenlik politikasında vazgeçilemez ve eksiltilemez bir bileşen olarak, daha kolay yer bulmuştur.

Yahudilerin güce veya gücü kullanma tehdidinde başvurmasının stratejik ve taktik seviyedeki amacı, inisiyatifin karşı tarafa geçmesine izin vermemek, kendi varlığını diğerinin üzerinde üstün ve kabul edilir sağlamak ile hedeflerinin önünde engel olarak duranların davranışında değişiklik oluşturmaktır. Siyasi amaç ise devlet inşasını mümkün olduğunca hızlandırmak, rehinden henüz kurtarılmamış olarak addedilen Yahudi topluma ait görülen toprakları ele geçirmek ve Filistin coğrafyasında süreklilik gösteren bir yayılma sağlamaktır. Yahudilerin Filistin coğrafyası bağlamında öteki ile birlikte bir gelecek planlamak veya onları Yahudileştirmek gibi bir amacı olmadığı düşünülüğünde, güç kullanımının sahadaki amacının, onları yok etmek veya ötelemek anlamına geldiği, yani Yahudi devleti topraklarında mümkün olduğunca az Arap kalmasının sağlanması olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Bu kitle devletin geleceği için tehdit olarak görüldüğünden, sürülmeleri güvenlik sorununun basitleştirilmesi ve çözülebilir hale gelmesi anlamına da gelmiştir.

Güç kullanımı düşmanı yıpratırken, Yahudileri bir arada tutan bir araç işlevi görmüştür. İsrail Devleti'nin silahlı çatışmaya dayalı olarak kurulması, Yahudi varlığını korumak adına ölmek ve öldürmek fikrine yakın kalınmasını sağlamıştır. Bu da militarizm ve dolayısıyla güç kullanma anlayışının toplumsal yaşam düzenine dönüştürebilmesinin önünü açmıştır. Güce başvurmak milliyetçi gruplar tarafından memnuniyetle karşılandığından, bir yandan mil-

liyetçilikle güç kullanımı arasında diğer yandan da güç kullanımı ile ulusal bütünlük ve güvenlik anlayışı arasındaki bağlantıyı oluşturmuştur. Düşman-güç kullanımı-konsolidasyon-güvenlik zincirinin kurulması için, gerek devletleşme öncesinde gerek sonrasında tüm çabaların güç maksimizasyonunun sağlanmasına yönelik olduğu söylenebilir.

Güç maksimizasyonunun temel hedefi, Yahudi toplumunu güvenlik odaklı olarak bir araya getirmek ve bu monoblok yapıyı korumak, tehdit/risk değerlendirmesini beka odaklı yapmak ve askeri araçları düşmanı barışa zorlamak değil, en azından yenmek en ideali de ötelemek veya yok etmek için kullanmak olmuştur. Bu hedefin gerçekleştirilmesi için taviz vermeye yanaşmayan, savaşa dair etik değerlere sınırlı olarak tabi olan, sonuç odaklı, realist, reaktif, tüm imkânları süratle ve etkin bir şekilde seferber edebilecek kapasitede, öncelikli çıkarları garanti altına alıp geliştirebilecek kabiliyette, ötekinin düşüncesini en az seviyede dikkate alan, Yahudi toplumunun kendi kendini savunmasını talep eden, İsrail'in uluslararası pozisyonunu müşterek olarak dış politika ve savunma politikası üzerine oturtan, fiili durumlar yaratıp saha avantajını lehine çevirebilen bir siyasi duruş benimsenmiştir. Bu bağlamda merkeze alınan konunun, sadece Filistin'deki Yahudi toplumunun var olma mücadelesi ve fiziki güvenliği değil, aynı zamanda ve belki de daha önemlisi tüm dünya Yahudilerin ortak ülküsü olan İsrail toprağının elde edilmesi ve savunulması olduğu söylenebilir.

Bağımsızlık Savaşı, Yahudi devleti için genişletilmiş yeni sınırları mümkün kılmış ve ülkenin gelecek yıllarına şekil verecek beka anlayışının çerçevesini önemli ölçüde belirlemiştir. Orta ve uzun vadeli planları içermeyen gündelik güvenlik ihtiyacının nasıl uzun vadeli stratejik hedeflere çevrileceği, fiili durumlar ve kazanımlar yaratarak geri dönülmez bir sürecin nasıl başlatılabileceği ve sınırları genişletmek için ümit vaat eden fırsatların nasıl değerlendirileceği, bu savaş sırasında öğrenilmiştir. Savaş cepheyle sınırlanmamış, ideolojik beklentinin ötekine tek taraflı olarak kabul ettirilebilmesinin ve dünya kamuoyunun bu yöne kanalize edilmesinin formülleri üzerinde düşünsel mesai harcanmıştır. Bu çabada amaç, Ortadoğu haritasının İsrail'in varlığını teminat altına alacak şekilde yeniden şekillendirilmesi olmuştur.

Bağımsızlık Savaşı'nın başarısı, bir yandan sahada uygulanan askeri yöntemlerin ve bu yöntemleri amaç doğrultusunda kanalize eden siyasi prensiplerin kurumsallaşmasına, diğer yandan da güvenlik anlayışının ilkesel çerçevesine katkı sağlamıştır. Bunun sonucunda İsrail, toprak tavizi içerecek bir barış tartışmayan ve komşu devletlerin İsrail'in bir karış toprağını hak etmediğini düşünen bir çizgiye kendisini sabitlemiştir. Bu da onu, kendi değerlerine göre bir barış anlayışı olan, kendini yüksek caydırıcılıkta silahlı barış ülkesi olarak tanımlayan bir konumuna getirmiştir. İsrail Devleti'nin müşterek bilincinin, amacının, köşe taşlarının ve referans noktalarının büyük ölçüde belirlenmesi, sonraki yılların siyasi söylemlerinin ve yeni savaşların şartlarının da yönünü tayin etmiştir. Yön tayininin büyük ölçüde, savaş sırasındaki uygulamaların

deneysel başarısının stratejik planlamalara esin kaynağı olması, yeni stratejilerin de yeni taktik uygulamaları besleyerek bir savunma ve saldırı için düşünsel altyapı tesis etmesi şeklinde işlediği görülmektedir.

İsrail, Bağımsızlık Savaşı'nın formu olarak, düşmanla insani diyalogun kesilmediği, dış barışçıl müdahaleye daha fazla açık ve ilkesel çatışma kurallarının daha fazla gözetildiği sınırlı savaş yerine, topyekûn savaşı kabul etmiştir. Bu yaklaşım, sınırsız şiddeti, büyük çapta yıkımı, etnik ötelemeyi, yaşam alanlarının ve kaynaklarının tahribini, kültürel geçmişe ait eserlerin yok edilmesini daha kolay benimsenebilir kılmıştır. Zira, sayılanların yapılamadığı bir savaşın, Yahudilere Filistin coğrafyasında avantajlı yeni bir başlangıç sağlamayacağı, süreçte izlenebilmektedir. Topyekûn savaşın İsrail'e sağladığı bir diğer avantaj da Filistin-İsrail çatışmasının daha büyük bir güvenlik sorunu içinden ayrışıp, İsrail'in tek başına karşısında kalacağı ve hesap vermekte zorlanacağı bir durumun ortaya çıkmasına engel olmasıdır.

Bağımsızlık Savaşı, Arap karşıtı düşünce ve duyguları ulusun hafızasına derin izlerle işlerken, devamı gelecek siyasi beklentilerin bu yönde ilerlemesinin önünü açmıştır. Sahadaki başarısızlıklar, beklentilerin nasıl karşılanacağına, zayıf/kırılğan yönlerin tespit ve telafisine dair tecrübe olarak değerlendirilirken, başarılar, Araplar ve Filistinliler için öğrenilmiş çaresizlik yaratacak şekilde kullanılmaya çalışılmıştır. Meşru müdafaa ve ulusal bağımsızlık için yapıldığına inanıldığından Bağımsızlık Savaşı, 'iyi savaş' olarak görülmüş, o savaş ve sonuçları hakkında bir şüphe ve çözülmesi gereken siyasi sorunların varlığına dair bir sorumluluk duygusu arayışı olmamıştır.

Savaş sadece askeri bir kültür, politika modeli ve etik anlayış yaratmamış, aynı zamanda buna uyumlu bir garnizon devlet, askerileşmiş bir toplum ve sivil askerlik anlayışı oluşturmuştur. Toplum siyasi, askeri, sosyal ve psikolojik olarak yeniden yapılandırılarak, Yahudi toplumunun imajı olan tüccar sınıfının, savaşabilen bir ulus ve birey figürüne dönüşmesi sağlanmıştır. Bu dönüşüm, bir yandan ülkenin öz güvenini güçlendirirken, diğer yandan da silah gücüyle sonuca ulaşabileceği kabulünü pekiştirmiş ve şahin bir kimliğin oluşmasını kolaylaştırmıştır.

Ordunun ulus inşasının, dayanışma duygusunun ve göçmenlerin sosyal uyumunun birincil aracı haline getirilmesi, edinilen askeri deneyimlerin toplumun tüm kesimine aktarılmasına ve benimsenmesine fırsat sağlamıştır. Askeri başarılar da siyasi arayış, beklenti ve düzenlemeleri askeri etkiye daha açık hale getirmiştir. Böylece, ordu etkin bir şekilde siyasete ve toplumsal dokuya nüfuz etmiştir. Savaş öncesinde, sırasında ve sonrasında şekillenen asker-toplum geçişkenliği, Yahudiler arasındaki potansiyel sosyal sorunları azaltarak, kendilerinin antitezi olan kesimler üzerine odaklanmalarına imkân vermiştir.

İsrail'in askeri anlamda kendini komşularından izole etmesi, özgüvenini sürekli güçlü olma ihtiyacıyla desteklemesi ve tehdit altında olma algısını canlı tutması, askeri konuları ön plana çıkarmış ve kaynak tahsisinde önceliğin gü-

venlik konularında olmasını mecburi kılmıştır. Öteki üzerinden tanımlı askeri meselelerin ülke gündeminin ilk sıralarını oluşturması, savunma, ekonomi ve dış işlerini yüksek politika konumuna taşımış ve siyasetteki pozisyonlarını önemli kılmıştır.

Sonuç olarak, Bağımsızlık Savaşı'nın barış değil, ateşkes anlaşmalarıyla sona ermesi ve siyasi düşüncenin 'yerleşim-toprak-ordu' üçlemesi üzerine oturtulması, devletin geleceğinin yine silah gücüyle şekillendirileceğinin işareti olmuştur.

Bibliografya

- "Another Deir Yasin?", *Journal of Palestine Studies*, C. 14, No. 2, Kış 1985, s. 207-212.
- Amos, John W., *Palestinian Resistance: Organization of A National Movement*, (New York: Pergamon Press, 1980).
- Bard, Michael G., *Will Israel Survive ?*, (New York: Palgrave MacMillan, 2007).
- Bard, Mitchell ve Moshe Schwartz, *1001 Facts Everyone Should Know About Israel*, Maryland: Rowman & Littlefield Publishers, 2005).
- Bard, Mitchell G., *The Complete Idiot's Guide to Middle East Conflict*, (Indianapolis: Alpha Books, 1999).
- Barnett, Michael N., *Confronting The Cost of The War*, (New Jersey: Princeton University Press, 1992).
- Bar-On Mordechai, *In Pursuit of Peace: A History of The Israeli Peace Movement*, (Washington D.C: United States Institute of Peace, 1996).
- Beinin, Joel, *Was The Red Flag Flying There: Marxists Politics and The Arap-Israeli Conflict in Egypt and Israel 1948-1965*, (Los Angeles: California University Press, 1990).
- Ben-Ami, Shlomo, *Scars of War, Wounds of Peace: The Israeli-Arab Tragedy*, (Oxford: Oxford University Press, 2006).
- Benvenisti, Meron, *Intimate Enemies: Jews and Arabs in A Shared Land*, (Berkeley: University of California Press, 1995).
- Benvenisti, Meron, *Son of The Cypresses*, (Berkeley: University of California, 2007).
- Benvenisti, Meron, *Sacred Landscape: The Buried History of The Holy Land Since 1948*, (California: University of California Press, 2002).

- Berry, Mike ve Greg Philo, *Israel and Palestine: Competing Histories*, (London: Pluto Press, 2006).
- Bligh, Alexander, "Israel and The Refugee Problem: From Exodus to Resettlement, 1948- 1952", *Middle Eastern Studies*, C. 34, No. 1, Ocak 1998, s. 123-147.
- Bregman, Ahron ve Jihan El-Tahri, *The Fifty Years War: Israel and The Arabs*, (London: Penguin Books, 1998).
- Carmi, Shulamit ve Henry Rosenfeld, "The Time When The Majority in The Israeli Cabinet Decided 'Not to Block The Possibility of The Return of The Arab Refugees' and How and Why This Policy Defeated", *Land and Territoriality*, Michael Saltman(der.), (Oxford:Berg, 2002).
- Cattan, Henry, *The Palestine Question*, (London: Faver and Faber, 1987).
- Cohen, Stuart A., *Israel and Its Army: From Cohesion to Confusion*, (New York: Routledge, 2008).
- Cohen, Uri, "Unrevealing The Wars of 1948", *Jewish Social Studies*, C. 18, No. 3, Bahar/Yaz 2012, s. 120-135.
- Cook, Jonathan, *Blood and Religion*, (London: Pluto Press, 2006).
- , *Disappearing Palestine*, (London: Zed Books, 2008).
- Cooley, John, *Green March, Black September*, (London: Frank Cass, 1973).
- Dowty, Alan, *Israel-Palestine*, (Cambridge: Polity Press, 2005).
- Falah, Ghazi, "The 1948 Israeli-Palestinian War and Its Aftermath: The Transformation and De-Signification of Palestinian Cultural Landscape", *Annals of Association of American Geographers*, C. 86, No. 2, June 1996, 256-285.
- Flapan, Simha, "The Palestinian Exodus of 1948", *Journal of Palestine Studies*, C. 16, No. 4, Yaz 1987, s. 3-26.
- Flapan, Simha, *Zionism and the Palestinians*, (London: Croom Helm, 1979).
- Fraser, T.G., *The Arab-Israeli Conflict*, (New York: Palgrave Mc Millan, 2004).
- Gelber, Yoav, "Israel's Policy Towards Arab Minority, 1947-1950", *Israel Affairs*, C. 19, No.1, Ocak 2013, s. 51-81.
- Gelber, Yoav, *Palestine 1948: War, Escape and The Emergence of Palestinian Refugee Problem*, (Eastbourne: Sussex Academic Press, 2006).

- Golan, Arnon, "Redistribution and Resistance: Urban Conflicts During and Following The 1948 War", *Journal of Modern Jewish Studies*, C. 1, No.2, 2002, s. 117-130.
- , "The Politics of Wartime Demolition and Human Landscape Transformation", *War in History*, C. 9, No. 4, October 2002, s. 431-445.
- , "The Transfer to Jewish Control of Abandoned Arab Lands During The War of Independence", *Israel: The First Decade of Independence*, S. Illan Troen, Noah Lucas (der.), (Albany: State University of New York Press, 1995).
- Gorny, Yosef, "Zionist Voluntarism in The Political Struggle: 1939-1948", *Jewish Political Studies*, C. 2, No. 1-2, Bahar 1990, s. 67-104.
- Gurion, David Ben, *Israel: A Personal History*, (Tel Aviv: American Israel Publishing Co., 1971).
- Hahn, Peter L., *Caught in The Middle East*, (Chapel Hill: The University of North Carolina Press, 2004).
- Harms, Gregory ve Todd M. Ferry, *The Palestine-Israeli Conflict*, (London: Pluto Press, 2008).
- Hart, Alan, *Zionism: The Real Enemy of The Jews*, (Atlanta: Clarity Press, 2009).
- Heller, Joseph, *The Birth of Israel 1945-1949: Ben Gurion and His Critics*, (Gainesville: University of Florida Press, 2003).
- Herzog, Chaim ve Shlomo Gazit, *The Arab-Israeli Wars: War and Peace in The Middle East*, (London: Vintage, 2005).
- Jawad, Saleh Abdel, "The Arab and Palestinian Narratives of The 1948 War", *Israeli and Palestinian Narratives of Conflict*, Robert I. Rotberg (der.), (Bloomington: Indiana University Press, 2006).
- Joseph, Uri-Bar, "Variations on The Theme: The Conceptualization of Deterrence in Israeli Strategic Thinking", *Security Studies*, C. 7, No. 3, Bahar 1998, s. 145-181.
- Karsh, Efraim, *Israel: The First Hundred Years*, (London: Frank Cass, 2004).
- , *The Arab-Israeli Conflict: The Palestine War 1948*, (Oxford: Osprey Publishing, 2002).
- Khalidi, Rashid, *Iron Cage: The Story of The Palestinian Struggle for Statehood*, (Boston: Beacon Press, 2007).

- Khalidi, Walid, "Plan Dalet: Master Plan For Conquest of Palestine", *Journal of Palestine Studies*, C. 18, No.1, Sonbahar 1988, s. 3-44.
- , "Reconquista of Palestine", *Journal of Palestine Studies*, C. 39, No.1, Sonbahar 2009, s. 24-42.
- , "Why Did The Palestinians Leave, Revisited", *Journal of Palestine Studies*, C. 34, No. 2, Kiş 2005, s. 42-54.
- Khouri, Fred J., *The Arab-Israeli Dilemma*, (Syracusa: Syracuse University Press, 1985).
- Kimmerling Baruch, "The Social Construction of Israel's National Security", *Democratic Societies and Their Armed Forces: Israel in Comparative Context*, Stuart A. Cohen (der.), (London: Frank Cass, 2000).
- Knopf, Alfred A, *A History of Israel From Zionism To Our Time*, (New York: Knopf, 1976).
- Kopeliouk, Amnon, "New Light on The Israeli-Arab Conflict and The Refugee Problem and Its Origins", *Journal of Palestine Studies*, C. 16, No. 3, Bahar 1987, s. 16-24.
- Lochery, Neil, *Why Blame Israel?: The Facts Behind The Headlines*, (Cambridge: Icon Books, 2004).
- Lorch, Natanel, "Plan Dalet", *From Haven to Conquest*, Walid Khalidi (der.), (Washington: The Institute for Palestine Studies, 1987).
- Lucas, Noah, *The Modern History of Israel*, (London: Weidenfeld and Nicholson, 1974).
- Lustick, Ian S., "Changing Rationales For Political Violence in The Arab-Israeli Conflict", *Journal of Palestine Studies*, C. 20, No. 1, Sonbahar 1990, s. 54-79.
- Masalha, Nur, "A Critique on Benny Morris", *The Israel-Palestine Question*, Ilan Pape (der.), (New York: Routledge, 1999).
- , *Expulsion of The Palestinians: The Concept of Transfer in Zionist Thought, 1882-1948*, (Beirut: Institute for Palestinian Studies, 1992).
- Masalha, Nur-eldeen, "On Recent Hebrew and Israeli Sources For The Palestinian Exodus, 1947-1949", *Journal of Palestine Studies*, C. 18, No. 1, Sonbahar 1988, s. 121-137.
- Merom, Gil, "Israel's National Security and The Myth of Exceptionalism", *Political Science Quarterly*, C. 114, No. 3, Sonbahar 1999, s. 409-434.

- Moore, John Norton, *The Arab-Israeli Conflict*, C. 4, Bölüm I, (New Jersey, Princeton University Press, 1991).
- Mor, Ben D., "Strategic Beliefs and The Formation of Enduring International Rivalries: Israel's National Security Conception 1948-1956", *International Relations*, C. 18, No.3, September 2004, s. 309-329.
- Morris, Benny, "Moshe Sharett: In Ben-Gurion's Long Shadow", *Journal of Palestine Studies*, C. 26, No. 4, Yaz 1997, s. 104-112.
- , "What Happened in History", *Journal of Palestine Studies*, C. 15, No.4, Yaz 1986, s. 181-182.
- , *1948: A History of The First Arab-Israeli War*, (New Haven: Yale University Press, 2008).
- , *Righteous Victims: A History of The Zionist-Arab Conflict, 1881-1999*, (New York: Knopf, 1999).
- , *The Birth of Palestinian Refugee Problem, 1947-1949*, (Cambridge: Cambridge University Press, 1989).
- , *The Road To Jerusalem: Glubb Pasha, Palestine and Jews*, (New York: I.B. Tauris, 2003).
- Munayyer, Spiro, "The Fall of Lydda", *Journal of Palestine Studies*, C. 27, No. 4, Yaz 1998, s. 80-98.
- Naor, Moshe, "Israel's 1948 War As A Total War", *Journal of Contemporary History*, C. 43, No. 2, Nisan 2008, s. 241-257.
- Neff, Donald, *Warriors For Jerusalem*, (Vermont: Amana Books, 1988).
- Ohana, David, *Political Theologies in The Holy Land*, (New York: Routledge, 2010).
- Olesker, Ronnie May, *The Value of Security vs. The Security of Values: The Relationship Between The Rights of Minority and The Security of Majority of Israel*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, The Fletcher School of Law and Diplomacy, Massachusetts, Nisan 2007.
- Pappe, Ilan, "The 1948 Ethnic Cleansing of Palestine", *Journal of Palestine Studies*, C. 36, No. 1, Sonbahar 2006, s. 6-20.
- Peleg, Ilan, "Israel As A Liberal Democracy: Civil Rights in The Jewish State", *Review Essays in Israel Studies*, (Albany: State University of New York Press, 2000).
- Peretz, Don, *Israel and Palestinian Arabs*, (Washington D.C: Middle East Institute, 1958).

- Pollack, Kenneth M., *Arabs At War: Military Effectiveness, 1948-1991*, (Nebraska: University of Nebraska Press, 2004).
- Rayfield, Gordon Elliott, *The Righteous Executioners: A Comparative Analysis of Jewish Terrorists of 1940s and Palestian Terrorists of 1970s*, Yayınlaşmamış Doktora Tezi, City University of New York, 1980.
- Rokach, Livia, *Israel's Secret Terrorism: A Study Based on Moshe Sharett's Personal Dairy and Other Documents*, (Massachussets: AAUG, 1986).
- Seliktar, Ofira, *New Zionism and The Foreign Policy System of Israel*, (Beckenham: Croom Helm, 1986).
- Shakom, Zaki, *Ben-Gurion's Political Struggles 1963-1967*, (New York: Routledge, 2006).
- Shalim, Avi, "The Debate About 1948", *International Journal of Middle East Studies*, C. 27, No. 3, Ağustos 1995, s. 287-304.
- , *The Iron Wall: Israel and Arab World*, (New York: W.W. Norton, 2001).
- Sheffer, Gabriel, "The Confrontation Between Moshe Sharett and David Ben-Gurion", *Zionism and Arabs: Essays*, Samuel Almog (der.), (Jerusalem: Zalman Shazer Center, 1983).
- Sivan, Emmanuel, "To Remember Is To Forget: Israel's 1948 War", *Journal of Contemporary History*, C. 28. No.2, Nisan1993, s. 341-359.
- Soentendorp, Ben, *The Dynamics of Israeli-Palestinian Relations*, (New York: Palgrave McMillan, 2007).
- Srouji, Elias, "The Last Days of Free Galilee: Memories of 1948", *Journal of Palestine Studies*, C. 33, No. 1, Sonbahar 2003, s. 55-67.
- Stein, Janice Cross and Raymond Tanter, *Rational Decision Making: Israel's Security Choices 1967*, (Colombus: Ohio University Press, 1976).
- Tal, David, "Between Intiution and Professionalism: Israeli Military Leadership During The 1948 Palestine War", *The Journal of Military History*, C. 68, No.3, Temmuz 2004, s. 885-909.
- , "David Ben-Gurion's Teleological Westernism", *Journal of Modern Jewish Studies*, C. 10. No. 3, Kasım 2011, s. 351-364.
- , "Israel's Road To 1956 War", *International Journal of Middle East Studies*, C. 28, No.1, Şubat 1996, s. 56-81.
- , *The War in Palestine 1948: Strategy and Diplomacy*, (New York: Routledge, 2004).

- Tal, Israel, *National Security*, trans. Martin Kett, (Connecticut: Praeger, 2000).
- Teveth, Shabtai, *Ben-Gurion and The Palestinian Arabs: From Peace To War*, (Oxford: Oxford University Press, 1985).
- The Old Testament*, trans. Ronald A. Knox, (London: Burns Oates and Washbourne, 1953).
- Touma, Emile, "The Political Coming-of-Age of The National Minority", *Journal of Palestine Studies*, C. 14, No. 2, Kış 1985, s. 74-83.
- Warren, Meghan E., *Taboo: Martial Rape in Israel and Occupied Territories*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Georgetown University, Washington D.C., 2011.
- Yahel, Havatzelet ve Ruth Kark, "Israel Negev Bedouin During The 1948 War: Departure and Return", *Israel Affairs*, C. 21, No. 1, Ocak 2015, s. 48-97.
- Yaniv, Avner, "Non-Conventional Weapons and The Future of Arab-Israeli Deterrence", *Between War and Peace: Dilemmas of Israeli Security*, Efraim Karsh (der.), (London: Frank Cass, 1996).
- Yiftachel, Oren, "Creeping Apartheid in Israel-Palestine", *Middle East Report*, Middle East Research and Information Project (MERIP), No. 253, Kış 2009, s. 7-15.
- Zertal, Idith, *From Catastrophe To Power: Holokost Survivors and The Emergence of Israel*, (California: University of California Press, 1998).

İnternet

- Curtis, Michael, "Will The Real Moderate Palestinians Please Stand Up", *American Thinker*, 20 Ocak 2013, http://www.americanthinker.com/articles/2013/01/will_the_real_moderate_palestinian_s_please_stand_up.html
- Morris, Benny, "Making History: Israeli President Shimon Peres Reflects on His Mentor, His Peace Partner and Whether The State of Israel Survive", *Tablet Magazine*, 26 Temmuz 2010, <http://tabletmag.com/jewish-news-and-politics/40409/making-history>
- Peres, Shimon, "Pivotal Movements", *The Jewish Week*, 29 Kasım 2011, http://www.thejewishweek.com/special_sections/text_context/pivotal_moments
- Shavit, Ari, "Survival of The Fittest", *Haaretz*, 8 Ocak 2004, <http://www.haaretz.com/survival-of-the-fittest-1.61345>